

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja ammatillisen koulutuksen rahoitus budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Globalisaatio, ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, työn murros, väestörakenteen muutokset sekä eriarvoistumiskehitys muuttavat nopeasti yhteiskuntaa ja vaikuttavat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tavoitteisiin ja toimintaan. Hallinnonalan toiminnalla voidaan kuitenkin myös merkittävästi vaikuttaa muutosten suuntaan ja luoda edellytykset myönteiselle kehitykselle. Talouden rakennemuutos, ikäsidonnaisten menojen kasvaminen, väestörakenteen ja palvelutarpeiden alueellinen eriytyminen ja julkisen talouden tasapainotavoite asettavat hallinnonalan toiminnalle reunaehdot.

Kotimaiset ja kansainväliset vertailut osoittavat, että Suomen suhteellinen asema osaamisyhteiskuntana on heikentynyt. Koulutustason nousu on pysähtynyt, nuorten osaamistaso on laskenut ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan. Eriarvoisuus, oppimiserot ja syrjäytyminen uhkaavat suomalaisen koulutuksen menestystarinaa. Lasten ja nuorten hyvinvointi ei ole kaikilta osin kehittynyt suotuisasti. Väestön vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuudesta aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset heikentävät yksilöiden ja yhteiskunnan toimintakykyä. Epävarmuutta lisää myös arvojen ja asenteiden jyrkkeneminen. Vihapuhe ja erilaiset vaihtoehdot totuudet haastavat demokratiaa ja luottamusta.

Vuonna 2020 alkanut pandemia voi vahvistaa edellä kuvattuja kehityssuuntia ja tuo uusia haasteita koko julkiselle hallinnolle ja opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalle. Työttömyys on vaarassa lisääntyä ja talouden kasvu hiipuu. Kansalaisten hyvinvointiin kohdistuu uhkia ja vaarana on eriarvoisuuden kasvu. Kasvatuksen ja koulutuksen poikkeusjärjestelyt vaikuttavat lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin. Väestön liikunta- ja kulttuuriharrastusten vaikeutuminen vaikuttaa koko väestöön. Pandemian kaikki vaikutukset eivät ole vielä edes näköpiirissä. Toisaalta kriisi luo mahdollisuuden ja myös välttämättömyyden tarkastella uudella tavalla hallinnonalan toimien ja käytäntöjen toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tärkeä tehtävä on vahvistaa yhteiskunnan sivistysperustaa ja rakentaa edellytykset osallisuuden vahvistumiselle yhteiskunnassa. Tieto, osaaminen ja luovuus ovat Suomen tärkeimpiä kilpailutekijöitä ja olennaisia myös kansakunnan henkisen kriisinkestävyuden kannalta. Niillä luodaan edellytykset hyvinvoinnille, talouden uudistumiskyvylle, työllisyyden edistämiseksi sekä kriisejä kohdattaessa nopealle toipumiselle.

Hallituskaudella keskeisenä tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, kaventaa osaamiseroja ja lisätä koulutuksellista tasa-arvoa. Koulutuksella vahvistetaan myös yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Suomesta tulee luoda kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida. Luovien alojen työpaikkoja lisätään ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta parannetaan. Lasten ja nuorten hyvinvointi on turvattava, syrjäytymistä on vähennettävä ja osallisuutta vahvistettava. Liikunnallista aktiivisuutta tulee lisätä. Näillä opetus- ja

kulttuuriministeriön hallinnonalan tavoitteilla ja toimilla on keskeinen merkitys myös henkisen hyvinvoinnin ja kriisinkestävyyden edistämisessä.

Koulutusta, jatkuvaa oppimista ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöä vahvistamalla sekä luovia aloja ja aineettomia sisältöjä ja niiden tuottamaa lisäarvoa edistävillä toimilla turvataan talouden uudistumiskyky, kestävä kasvun mahdollisuudet ja osaavan työvoiman saatavuus pitkällä aikavälillä. Väestön osaamistason nostaminen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden sekä tasa-arvon vahvistaminen edellyttävät hallinnonalan toimijoiden yhteistyötä ja hallinnonalarajat ylittävää politiikkaa. Kestäväan kehitykseen ja globaaliin vastuuseen sitoutuminen on välttämätöntä. Yhdenvertaisuuden tulee olla kaiken toiminnan lähtökohta.

Suomella on kaikki edellytykset säilyttää ja vahvistaa sivistysperustaansa. Osaamista, luovuutta, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja politiikkojen merkitys kasvaa, ja niillä vahvistetaan yhteiskuntaa nykyisten ja tulevien haasteiden varalle.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

- Varhaiskasvatus, koulutus, tiede, taide ja kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö uudistavat yhteiskuntaa ja vahvistavat sen sivistysperustaa
- Yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät
- Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistäen talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia
- Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat
- Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä
- Aktiivinen kansalaisuus ja liikkuva elämäntapa vahvistuvat.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita edistetään hallitusohjelman mukaisissa toimialan kehittämishankkeissa kuten mm. oppivelvollisuuden pidentämisessä, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeissa, ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön resurssien lisäämisessä, jatkuvan oppimisen laajentamisessa, korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelmatyössä sekä tiedepolitiikan tutkimushankkeiden painotuksissa. Lisäksi kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja nuorisotyön toimialalla mm. taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen, taiteilija-apurahan tason korottaminen, koululaisten harrastustoiminnan laajentaminen, liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano ja nuorten työpajatoiminnan laajentaminen edistävät osaltaan sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisen tavoitteita.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja hallituksen tasa-arvopolitiikan toteutumista edistetään vakiinnuttamalla sukupuolinäkökulman huomioivat hallinto- ja toimintatavat asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi säädösvalmisteluprosesseja, hallinnonalan tulosoajasta sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja hallinnonalan toimintojen sukupuolivaikutuksia seurataan tilastoinnin ja tutkimusten avulla.

Eräitä toimialan tunnuslukuja sukupuolen mukaan

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	2019			2020		
	Lkm	Miehet	Naiset	Lkm	Miehet	Naiset
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet	71 778	45 %	55 %	65 208	45 %	55 %
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	29 531	42 %	58 %	28 655	41 %	59 %
Ammattikorkeakoulutu- tkinnot	27 645	39 %	61 %	28 239	39 %	61 %
Yliopistotutkinnot	31 266	42 %	58 %	35 445	41 %	59 %
Vapaan sivistystyön koulutukseen osallistuneet (tuhatta henkilöä)	1 600	27 %	73 %	-	-	-
Valtion taiteilija- apurahat	304	44 %	56 %	289	43 %	57 %
Valtion ylimääräiset taiteilijaeläkkeet	58	59 %	41 %	61	52 %	48 %
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (15- 28 -vuotiaat)	20 924	57 %	43 %	20 237	58 %	42 %
Nuorten työpajatoiminta (alle 29-vuotiaat)	25 971	57 %	43 %	23 162	58 %	42 %
Urheilija- apurahapäätökset	368	49 %	51 %	362	48 %	52 %

Kestävä kehitys

Sivistyksen ja osaamisen vahvistaminen ovat edellytyksiä kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää koulutus-, tutkimus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan keinoin kestäväen kehityksen edistämistä. Se tarkoittaa mm. sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista, korkealaatuista varhaiskasvatusta, osaamisen ja koulutustason nostoa, jatkuvaa oppimista, tiedon saatavuutta, kulttuurisia oikeuksia sekä hyvinvointia ja osallisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toimilla edistetään kulttuurista muutosta, joka on edellytyksenä muutokselle kohti kokonaisvaltaista kestäväen kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kestäväen kehityksen linjauksilla ohjataan hallinnonalan toimintaa kestäväen pohjalle mm. ottamalla huomioon hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialojen ohjauksessa kestäväen kehityksen ja Agenda 2030 -tavoitteet sekä seuraamalla ja arvioimalla näiden tavoitteiden toteutumista.

Opetussuunnitelmissa painotetaan kestäväen kehityksen arvopohjaa. Koulutuspoliittisessa selonteossa on huomioitu koulutuksen ja TKI-toiminnan merkittävä rooli kestäväen kehityksen edistämisessä.

Korkeakoulut ovat ministeriön kanssa vuosille 2021—2024 solmituissa sopimuksissa sitoutuneet sisällyttämään kestäväen kehityksen opintoja koulutusohjelmiinsa sekä kehittävät toimintojen hiilijalanjäljen seurantaa ja pyrkivät aktiivisilla toimenpiteillä korkeakoulukampusten ja toimintojen hiilineutraalisuuteen vuoteen 2030 mennessä. Suomen Akatemia edellyttää kestäväen kehityksen periaatteiden huomioimista rahoittamissaan hankkeissa osana vastuullisen tutkimuksen toimintatapoja.

Ministeriö edistää kulttuuri- ja liikuntapalvelujen ja -tapahtumien vastuullista tuottamista ja kuluttamista sekä paikallista kulttuuria tukevaa, kestävää kulttuurimatkailua. Laadittavan kulttuuriperintöstrategian toimilla edistetään kulttuuriperinnön suojelemista, vaalimista ja kestävää käyttöä. Ilmastonmuutos, kestävä kehitys ja mahdollisuudet parantaa elinympäristöä ovat uuden arkkitehtuuripolitiikan ohjelmaesityksen pääteemoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää valtionavustusta saavilta liikuntaa edistävilta järjestöiltä ympäristösuunnitelmia osana yhteiskuntavastuun edistämistä vuodesta 2022 alkaen. Liikuntapaikkojen rakentamisessa edistetään energiatehokkuuden, kiertotalouden ja muiden kestävyiden periaatteiden käyttöönottoa. Kestävä kehitys sisältyy nuorisolain arvolähtökohtiin ja siten sen edistäminen on yhtenä nuorisotyön valtionrahoituksen perusteena. Osana valtionhallintoa ministeriö kehittää vastuullisuusraportointiaan.

Kirkollisasiat

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioittavuuden toteutuminen.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2020	2021	2022	2021/2022
		TP	TA	TAE	muutos
29.01.30	Lasten ja nuorten harrastustoiminta	10 000	14 500	14 500	-
29.10.30	Esi- ja perusopetus ja varhaiskasvatus ¹	815 677	471 179	487 457	16 278
29.10.31	Vapaa sivistystyö	181 190	162 993	172 915	9 922
29.20.30	Ammatillinen koulutus	963 815	965 952	1 005 339	39 387
29.20.35	Lukiokoulutus	-	198 439	239 610	41 171
29.80.30	Kirjastot	5 812	5 826	3 875	-1 951
29.80.31 ja 52	Teatterit, orkesterit ja museot	125 151	129 197	140 057	10 860
29.80.34	Taiteen perusopetus	-	88 583	92 215	3 632
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset ²	17 811	18 805	17 643	-1 162
29.90.52	Kuntien liikuntatoimi	19 560	19 586	19 616	30
29.91.52	Kuntien nuorisotyö	7 902	7 821	7 748	-73
Yhteensä		2 146 918	2 082 881	2 200 975	118 094

¹ Vuodesta 2021 lukien valtionosuudet ja -avustukset lukiokoulutukseen rahoitetaan momentilta 29.20.35 ja taiteen perusopetukseen momentilta 29.80.34.

² Sisältää valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin vuonna 2022 on 54,82 % lisättyä 15,74 eurolla kunnan asukasta kohti ammattikorkeakoulujen rahoituksesta poistamisen johdosta. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on euromäärä, joka saadaan, kun em. lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion määräraha kerrotaan luvulla 1,3461. Kuntien rahoitusosuus on kuitenkin enintään vuoden 2017 tasossa.

Rahapelitoiminnan tuotto

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämisen osalta on 359,3 milj. euroa. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi jakamattomia voittovaroja tuloutetaan yhteensä 2,25 milj. euroa, jolloin rahapelitoiminnan voittovaroja on käytettävissä yhteensä

361,6 milj. euroa. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille arpajaislain (1047/2001) 17 a §:n mukaisesti. Tuottoarvioon sisältyy arpajaisveron alentamisen arvioitu vaikutus, 42,4 milj., euroa ja lisäksi tuottoarvion alenemista on kompensoitu yhteensä 131,4 milj. euron lisäyksillä budjettimomenteille.

Rahapelitoiminnan voittovarot¹ ja samoihin tarkoituksiin myönnettyt muut määrärahat, milj. euroa

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	TP	TP	TP	TP	TP	TP	TA	TAE
Tiede	258,3	424,9	432,7	453,1	463,0	504,0	543,7	543,6
— voittovarot	102,2	103,2	104,4	106,2	107,3	71,3	76,3	69,9
— budj.varat ²	156,1	321,7	328,3	346,9	355,7	432,7	467,5	473,8
Taide	470,3	458,6	460,8	460,3	452,6	582,7	581,2	582,2
— voittovarot	236,9	233,3	233,4	238,8	247,0	182,3	190,3	156,0
— budj.varat	233,4	225,4	227,4	221,4	205,5	400,4	390,9	426,2
Liikunta	188,5	154,9	178,6	171,8	159,3	190,7	160,8	141,1
— voittovarot	148,0	147,1	166,2	163,3	154,0	100,2	108,9	99,8
— budj.varat	40,5	7,8	12,3	8,5	5,3	90,5	51,9	41,3
Nuoriso	74,4	73,1	76,8	75,0	78,0	95,3	81,1	76,5
— voittovarot	53,0	52,7	52,6	53,3	55,0	36,3	39,2	35,9
— budj.varat	21,4	20,4	24,2	21,7	23,1	59,0	41,9	40,6
Voittovarot yhteensä	540,1	536,3	556,7	561,6	563,3	390,1	414,7	361,6

¹⁾ Rahapelitoiminnan voittovarot ovat vuoteen 2017 saakka veikkausvoittovaroja

²⁾ Määrärahoihin ei sisälly yliopistojen valtionrahoituksen mom. 29.40.50 määrärahat.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2021	2022
	varsinainen talousarvio	esitys
29.40 Korkeakouluopetus ja tutkimus		
— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	361,3	310,0
29.40.04 <i>Varastokirjaston toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
— Kuopion toimitilan vuokravaltuus	-	0,5
29.40.54 <i>Strateginen tutkimusrahoitus</i> (arviomääräraha)		
— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6
29.80.04 <i>Museoviraston toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)		
— Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosan vuokrasopimusvaltuus	-	29,25
29.80.20 <i>Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannukset</i> (siirtomääräraha 2 v)		
— Kansallismuseon lisärakennuksen vuokrasopimusvaltuuden jatkaminen	122,0	-
29.80.50 <i>Eräät avustukset</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	-	7,0
29.80.75 <i>Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito</i> (siirtomääräraha 3 v)		

	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,0	1,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2020—2022

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	309 879	311 126	284 806	-26 320	-8
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 797	17 726	18 744	1 018	6
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	67 956	64 729	71 230	6 501	10
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 682	5 013	9 394	4 381	87
04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	—	1 100	1 100	0
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	2 661	3 161	2 661	-500	-16
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	30 703	34 000	34 000	—	0
30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 2 v)	10 000	14 500	14 500	—	0
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 737	1 577	1 547	-30	-2
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	8 179	3 680	3 635	-45	-1
52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	115 596	116 984	118 739	1 755	2
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	46 510	47 510	7 010	-40 500	-85
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 058	2 246	2 246	—	0

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	1 160 623	841 961	883 434	41 473	5
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	36 245	42 256	42 514	258	1
20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	118 415	156 815	173 035	16 220	10
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	815 677	471 179	487 457	16 278	3
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	181 190	162 993	172 915	9 922	6
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	9 096	8 718	7 513	-1 205	-14
20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	984 626	1 191 829	1 276 864	85 035	7
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 105	8 432	8 455	23	0
21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	12 706	19 006	23 460	4 454	23
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)	963 815	965 952	1 005 339	39 387	4
35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	—	198 439	239 610	41 171	21
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 464 789	3 360 615	3 398 870	38 255	1
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 840	11 972	11 975	3	0
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 608	19 933	19 548	-385	-2
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 096	4 431	4 447	16	0

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 714	1 679	1 679	—	0
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	37 119	25 989	21 369	-4 620	-18
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 941 209	1 893 903	1 861 691	-32 212	-2
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	331 082	353 744	358 142	4 398	1
53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	71 302	76 261	69 872	-6 389	-8
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	48 510	55 631	55 631	—	0
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	949 472	896 993	905 542	8 549	1
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	19 837	20 079	21 974	1 895	9
89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	33 000	—	67 000	67 000	0
70. Opintotuki	604 014	643 411	698 414	55 003	9
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	641	647	650	3	0
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	102 952	99 200	132 200	33 000	33
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	449 220	458 600	472 100	13 500	3
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	17 178	36 164	35 564	-600	-2
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)	34 022	48 800	57 900	9 100	19
80. Taide ja kulttuuri	582 656	581 152	577 993	-3 159	-1
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 125	4 268	4 265	-3	0
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 200	2 103	2 905	802	38
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 099	22 314	24 188	1 874	8

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 461	5 510	5 641	131	2
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 127	7 307	7 081	-226	-3
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	18 571	19 619	19 887	268	1
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyysskohteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	14 924	16 886	17 070	184	1
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	5 812	5 826	3 886	-1 940	-33
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	125 151	129 197	139 798	10 601	8
34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	—	88 583	90 249	1 666	2
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	46	252	252	—	0
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	26 648	26 648	26 648	—	0
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	107 784	14 689	16 599	1 910	13
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	15 948	17 460	16 978	-482	-3
52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	182 295	190 275	155 967	-34 308	-18
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	25 283	23 337	24 801	1 464	6
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 950	1 950	2 100	150	8
72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	729	989	739	-250	-25

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	5 504	3 899	3 899	—	0
88. Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (siirtomääräraha 3 v)	—	—	15 000	15 000	0
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0	40	40	—	0
90. Liikuntatoimi	190 729	160 820	141 084	-19 736	-12
(30.) Avustukset Liikkuva - ohjelmiin (siirtomääräraha 3 v)	34 415	5 000	—	-5 000	-100
50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	100 211	108 944	99 817	-9 127	-8
52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (arviomääräraha)	50 803	40 676	36 767	-3 909	-10
(54.) Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankeeseen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 300	6 200	4 500	-1 700	-27
91. Nuorisotyö	95 256	81 103	76 507	-4 596	-6
50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	36 273	39 220	35 934	-3 286	-8
51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (siirtomääräraha 2 v)	37 013	32 112	38 923	6 811	21
52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	21 970	9 771	1 650	-8 121	-83
Yhteensä	7 392 573	7 172 017	7 337 972	165 955	2

Henkilöstön kokonaismäärä 2 523 2 475 2 426

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 744 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin
- 2) enintään 500 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan palvelujen kehittämistä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan sivistystä sekä yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja toimialaa ohjaavaa. Ministeriön päätöksenteon ja strategisen toiminnan perustana on tiedolla johtamiseen.
2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.
3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa varaudutaan talouden ja muun yhteiskunnallisen kehityksen vaikutuksiin. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
4. Ministeriön johtamista ja toiminnan laatua kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Edistetään pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä henkilöstön työhyvinvointia ja jatkuvaa oppimista.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	19 893	17 926	18 944
Bruttotulot	759	200	200
Nettomenot	19 134	17 726	18 744
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 011		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 436		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkkitehtuuri- ja designmuseon hankevalmistelu	300
DSM-direktiivin mukainen riidanratkaisuelin	170
Toimintamenojen tasokorotus	500
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-72
Palkkausten tarkistukset	120
Yhteensä	1 018

2022 talousarvio	18 744 000
2021 III lisätalousarvio	388 000
2021 talousarvio	17 726 000
2020 tilinpäätös	17 797 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 71 230 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 1 000 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) enintään 14 506 000 euroa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkintojen kehittämiseen sekä oikeustulkintakirjaston kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin
- 8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin

10) enintään 17 976 700 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia (ml. elokuvat) koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen

11) enintään 2 842 000 euroa EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansalliseen rahoitukseen, monenkeskiseen ja kahdenväliseen yhteistyöhön, korkeakoulutuksen tunnetuksi tekemiseen ja kansainvälistämistä edistäviin apurahoihin sekä Saamelaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen

12) enintään 259 000 euroa Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansalliseen vastinrahoitukseen.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittamien Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot sekä muut hankkeet. Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätösperusteisesti poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijavirastona. Opetushallitus edistää osaamista, sivistyksen ja avarakatseisuuden vahvistumista yhteiskunnassa, koulutuksellisen tasa-arvon ja kestäväen hyvinvoinnin lisääntymistä sekä globaalissa ympäristössä ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen vahvistumista. Osaamista kehittämällä luodaan pohja kestäväälle kasvulle. Määrärahaa maksetaan myös tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia valtionhallinnossa sekä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa tapahtuvista suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti sekä sopimusten tekemisestä aiheutuvia kuluja.

Tuotokset ja laadunhallinta

Suoritteet ja julkishyödykkeet

Mittarit	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Opintopolku-palvelun kävijämäärä (lkm)	14 950 000	15 500 000	16 000 000
Opintopolku-palvelussa julkaistujen koulutusten määrä (lkm)	18 500	20 000	24 000
Oma Opintopolussa tarjolla olevat palvelut (lkm)	4	5	6
KOSKI, kansalaisten kirjautumiset (lkm)	936 606	1 000 000	1 100 000
KOSKI, kansalainen jakanut tietojaan linkillä	81 147	88 000	96 000
VARDA, tietojen luovutus viranomaiskäyttöön	2	2	2
Asiakaspalveluratkaisussa käsiteltävät asiat (lkm)	29 800	36 000	38 000
Myynnissä olevien julkaisujen ja vähälevikkisten oppimateriaalien määrä (kpl)	430	450	465
Saatavilla olevien oppimista tukevien kustannettujen digimateriaalien määrä (kpl)	227	155	155
Maksullisten koulutusten ja tapahtumien koulutettavapäivät (kpl)	5 722	6 500	8 000

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Mittarit	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Julkaistujen opetussuunnitelmien määrä ePerusteet - palvelussa (lkm)	819	2 650	3 550

Palvelukyky ja laatu

Tavoite/tehtävä	Mittari	Asteikko	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Päättösten käsittelyaika	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	2,6	2,5	2,5
Asiakastyytyväisyys	Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1—100	-	92	-
	Maksullinen koulutus	1—5	4,3	4,3	4,1
	Hakijapalaute Opintopolusta	1—5	4,1	4,2	4,2

Toiminnallinen tehokkuus

— Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja jatkuvaa oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä. Opetushallitus parantaa palvelujaan yhdessä asiakkaidensa ja kumppaneidensa kanssa. Opetushallitus varmistaa asiakkailleen sujuvan asioinnin ja laadukkaat asiantuntijapalvelut.

— Opetushallitus jatkaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä uudistamistyötä vaikuttavuustavoitteidensa mukaisesti toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Mittari	Asteikko	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Henkilötyövuodet ¹	Htv	342	360	360
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot)	Htv	307	327	327
Johtajuusindeksi	1—5	3,3	3,6	3,6
Työtyytyväisyysindeksi	1—5	3,4	3,6	3,6
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	10,3	10,0	10,0
Sairauspoissaolot	Työpäivää/htv	4,7	6,0	6,0

¹⁾ Eri momenteilta rahoitettavat yhteensä sisältäen ulkomaan lehtorit.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	121 392	119 729	126 230
Bruttotulot	51 917	55 000	55 000
Nettomenot	69 475	64 729	71 230

Siirtyvät erät

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 390		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	11 722		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen oppimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 531	1 200	1 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	2 263	1 820	1 820
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-732	-620	-620
Kustannusvastaavuus, %	68	66	66
Hintatuki	620	620	620
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	95	100	100

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 082	2 000	1 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	1 273	1 800	880
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-191	200	120
Kustannusvastaavuus, %	85	111	112

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	524	500	500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	728	900	900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-204	-400	-400
Kustannusvastaavuus, %	72	56	56

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Education Finland -ohjelman toimeenpano	500
Kertamenojen poistuminen	-1 800
Kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menot	3 300
Luova Eurooppa -ohjelma (siirto momentilta 29.80.31)	259
Saamenkielisen oppimateriaalin tuottaminen	500
Toimintamenojen tasokorotus	5 600
Toimintamenojen tasokorotus (siirron palautus momentille 29.10.01)	-2 000
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-39
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	13
Palkkausten tarkistukset	168
Yhteensä	6 501

2022 talousarvio	71 230 000
2021 III lisätalousarvio	242 000
2021 talousarvio	64 729 000
2020 tilinpäätös	67 956 000

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 394 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	4 422 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	4 972 000
Yhteensä	9 394 000

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020	2021	2022
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	15 400	12 313	17 135
Bruttotulot	7 594	7 300	7 741

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Nettomenot	7 806	5 013	9 394
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 105		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 981		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	7 463	6 900	7 613
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	7 620	7 800	7 845
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-157	-900	-232
Kustannusvastaavuus, %	98	88	97

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenojen tasokorotus	1 300
Oppivelvollisuuden laajentaminen, ylioppilastutkintolautakunta	708
Oppivelvollisuuden laajentaminen, ylioppilastutkintolautakunta (siirto momentilta 29.10.30)	100
Oppivelvollisuuden laajentamisen tietojärjestelmäkustannukset, ylioppilastutkintolautakunta	600
Palkkioiden korotus, ylioppilastutkintolautakunta	428
Tutkinnon digitalisaatio, ylioppilastutkintolautakunta	1 300
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-54
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-1
Yhteensä	4 381

2022 talousarvio	9 394 000
2021 III lisätalousarvio	209 000
2021 talousarvio	5 013 000
2020 tilinpäätös	6 682 000

04. *Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 100 000 euroa.

Selvitysosa: Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävänä on toimialaansa liittyvä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeen ennakoitiedon analysointi, erityisesti työssä oleville ja työvoiman ulkopuolella oleville suunnatun ja muuta julkisesti tuettua koulutustarjontaa täydentävän koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden rahoittaminen sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkoston tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.01.53)	500
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.10.20)	200
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.20.21)	200
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentilta 29.40.20)	200
Yhteensä	1 100

2022 talousarvio	1 100 000
2021 III lisätalousarvio	46 300 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 661 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistumisesta sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 2) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	369 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 292 000
Yhteensä	2 661 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

--	--

Kertamenon poistuminen	-500
Yhteensä	-500

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 16 % siirtomenoihin ja 84 % kulutusmenoihin.

2022 talousarvio	2 661 000
2021 talousarvio	3 161 000
2020 tilinpäätös	2 661 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	34 000 000
2021 talousarvio	34 000 000
2020 tilinpäätös	30 703 298

30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten harrastustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahalla tuetaan lasten ja nuorten toiveisiin vastaavaa harrastustoimintaa paikallis- tai aluetasolla. Malli tukee lasten ja nuorten harrastamisen sekä perheiden hyvinvoinnin yhteensovittamista siten, että harrastustoiminta toteutetaan pääsääntöisesti koulupäivän yhteydessä.

Malli edistää koulujen ja harrastustoimijoiden monialaista yhteistyötä. Mahdollistamalla jokaiselle mieluinen maksuton harrastusmahdollisuus edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

2022 talousarvio	14 500 000
2021 talousarvio	14 500 000
2020 tilinpäätös	10 000 000

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 547 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	773 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	UKK-Seura	10 000
Yhteensä		1 547 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-30
Yhteensä	-30

2022 talousarvio	1 547 000
2021 talousarvio	1 577 000
2020 tilinpäätös	1 737 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 635 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 649 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle	200 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslaintojen hoitoon (enintään)	52 000
3.	Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	32 000
4.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	674 000
5.	Avustus uskontojen vuoropuhelun edistämiseen	80 000
Yhteensä		3 635 000

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helsingin juutalaisen seurakunnan synagogan ja seurantakeskuksen turvallisuuden parantaminen ja ylläpitäminen	150
Indeksitarkistus (1,5 %)	39
Kertamenon poistuminen	-300
Suomen Merimieskirkko ry:n määrärahan korotus	66
Yhteensä	-45

2022 talousarvio	3 635 000
2021 II lisätalousarvio	1 500 000
2021 talousarvio	3 680 000
2020 tilinpäätös	8 179 000

52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 118 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautaus-toimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (1,5 %)	1 755
Yhteensä	1 755

2022 talousarvio	118 739 000
2021 talousarvio	116 984 000
2020 tilinpäätös	115 596 000

53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työikäisten osaamisen kehittämisestä ja kokeiluista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden koulutuspolkujen nopeuttamisesta ja tukemisesta sekä suomalaiseen yhteiskuntaan sopeutumista edistävästä toimista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen lisäyksen poistuminen	-40 000
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-500
Yhteensä	-40 500

2022 talousarvio	7 010 000
2021 III lisätalousarvio	-38 500 000
2021 talousarvio	47 510 000
2020 tilinpäätös	46 510 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 409 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	38 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaissopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOlle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	20 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	14 000
OECD/CERI jäsenmaksu	45 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	325 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	30 000
Suomen maksuosuus WADAlle	95 000
OECD/INES jäsenmaksu	32 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000

Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	15 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston kulttuurireittejä koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	7 000
Suomen maksuosuus Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuudesta	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaissopimuksesta	19 000
Yhteensä	2 246 000

2022 talousarvio	2 246 000
2021 talousarvio	2 246 000
2020 tilinpäätös	2 058 020

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat, eriarvoisuus vähentyy ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee
- Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan kansallisilla ja kansainvälisillä tutkimus- ja arviointihankkeilla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat, eriarvoisuus vähentyy ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on tutkittuun tietoon ja vahvaan pedagogiikkaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Varhaiskasvatusta ja esi- ja perusopetusta kehitetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet sekä turvallinen oppimisympäristö. Esi- ja perusopetuksen osalta turvataan oppilas- ja opiskelijahuolto.

Toiminnalliset tavoitteet

- Varhaiskasvatusta toteutetaan laadukkaasti siten, että lasten kehitystä ja oppimista sekä heidän hyvinvointiaan edistetään kokonaisvaltaisesti ja tuen kokonaisuutta kehitetään edelleen
- Esi- ja perusopetus toteutetaan tasa-arvoisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatko-opintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen läpäisy entisestään paranee
- Toteutetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen Oikeus oppia -ohjelmaa, jonka tavoitteena on parantaa tasa-arvoa ja laatua, kaventaa ja ennaltaehkäistä oppimiseroja sekä vahvistaa oppimisen tukea ja opetuksen laatua. Varhaiskasvatuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi sekä osallistumisasteen nostamiseksi osana ohjelmaa muun muassa toteutetaan kaksivuotisen esiopetuksen

pilotointihanketta sekä kehitetään kolmiportaisen tuen mallia. Perusopetuksen laadun ja tasa-arvon vahvistamiseksi ohjelmassa mm. valmistellaan toimenpiteitä sosioekonomisen segregatiokehityksen vähentämiseksi valmistelemalla ehdotus myönteisen erityiskohtelun määrärahan vakiinnuttamisesta. Lisäksi ohjelmassa kehitetään varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen johtajuutta ja tuetaan oppilaiden ja lasten lukutaidon ja -kulttuurin varhaista kehitystä. Ohjelmaa tukee kansallinen Oikeus oppia - varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen foorumi ja useat työryhmät

— Lasten ja oppilaiden medialukutaitoa, tieto- ja viestintäteknologian osaamista sekä ohjelmoinnin osaamista vahvistetaan osana Oikeus oppia -ohjelmaa valtakunnallisella Uudet lukutaidot - kehittämisohjelmalla

— Edistetään oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi

— Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa jatketaan toimenpiteitä koronavirusepidemiasta johtuvien vaikutusten vähentämiseksi

— Toteutetaan toimenpideohjelmaa oppilaanohjauksen kehittämiseksi ja arvioidaan ja vahvistetaan perusopetuksen tehostetun oppilaanohjauksen toimeenpanoa

— Vahvistetaan oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja

— Valmistellaan valtakunnallinen sitouttavan kouluyhteisötyön malli koulupudokkuuden ja koulupoissaolojen vähentämiseksi ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisemiseksi

— Edistetään jatkuvan oppimisen periaatteita vapaassa sivistystyössä kehittämällä yksilöityjä koulutusratkaisuja aikuisille, joilla on puutteita perustaidoissa. Toteutetaan toimenpideohjelmaa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2009—2018 ja tavoite 2021

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2021 ¹ tavoite
Lukutaito	536	524	526	520	530—550
Matematiikka	541	519	511	507	530—550
Luonnontiede	554	546	531	522	530—550

¹⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin: PISA-tutkimuksen pääalueen pistemäärän muutos sosioekonomisen kertoimen (ESCS¹) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla²

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2021 ³ tavoite
Pääalue	Luonnontiede	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede	Lukutaito
Pistemäärä	29	33	41	38	20—28

¹⁾ ESCS-indeksi (PISA Index of Economic, Social and Cultural Status) sisältää vanhempien ammatit ja koulutuksen sekä perheen varallisuuden.

²⁾ Pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon suorituspistemäärä keskimäärin muuttuu, kun sosioekonomisen indeksi arvo kasvaa yhden keskihajonnan verran. Mitä suurempi pistemäärä on, sitä voimakkaampi on sosioekonomisen taustan yhteys suorituksiin.

³⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

Oppilaiden välinen osaamisero PISA-tutkimuksessa (keskihajonta)¹

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2021 ² tavoite
Lukutaito	86	95	94	100	85—90
Matematiikka	82	85	82	82	75—80
Luonnontiede	89	93	96	96	85—90

¹⁾ Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi oppilaiden välinen osaamisero on.

²⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2022.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen

Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toimialan yleisiä suunnittelu- ohjaus- ja valvontatehtäviä vahvistetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietojohdamista. Varhaiskasvatuksen raportointia kehitetään tietovarannon tietojen pohjalta. Varhaiskasvatuksen tiedontuotantoa täydentämään perustetaan varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä.

— Edistetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietopohjaa, tutkimusta ja tutkimusperustaista päätöksentekoa toteuttamalla tiedon hyödyntämisen kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on edistää alan kansallisen tutkimusinfrastruktuurin syntymistä ja tuottaa tiedon avoimuuden käytänteet

— Valmistellaan ja otetaan käyttöön koulutuspoliittisen selonteon mukaisesti peruspalveluiden yhdenvertaisuuteen, saavutettavuuteen ja laatuun, laadun arviointiin sekä väestökehitykseen liittyvää tietotuotantoa ja toimialan strategiseen kehittämiseen liittyviä toimia sekä toteutetaan selvitys- ja tutkimustyötä

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat

Tavoitteena on uudistaa koulujen ja oppilaitosten opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että esi- ja perusopetus, varhaiskasvatus ja vapaa sivistystyö vastaavat tulevaisuuden haasteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet

— Edistetään varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen digitaalisten ratkaisujen yhteentoimivuutta sekä digitaalisten oppimistuotteiden kehitystä. Toteutetaan perusopetuksen digitalisaation tavoitetilan kuvaus, kuvauksen toteuttamista tukevat digitaaliset ratkaisut sekä arviointikäytäntö digitalisaation toteutumisen sekä digitaalisen osaamisen tason arvioimiseksi

— Parannetaan koulutustoimijoiden digitaalisia palveluita ja selvitetään valtakunnallisten yhteiskäyttöisten palveluiden toteuttamistarpeita. Tuetaan vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjiä tarjoamalla tukea Koski-palvelun käyttöönottoon ja käyttöön.

— Edistetään kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa sekä demokratiakasvatusta osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria

— Vahvistetaan koulujen edellytyksiä purkaa sukupuolisegregaatiota sekä kehittää oppilaiden osaamisidentiteettiä ja vahvuuksia tukevaa pedagogiikkaa

Lapsi- ja oppilasmäärät vuosina 2019—2022

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
Varhaiskasvatus ¹	253 727	244 000	235 000	227 000
Esiopetus ²	59 682	57 971	57 000	55 000
Perusopetus, oppivelvolliset ²⁾	556 271	553 820	558 000	555 000
Perusopetus, oppivelvollisuuden ylittäneet	4 820	4 677	4 700	4 700
Lisäopetus ³	960	1 028	1 000	1 100
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 690	1 688	1 700	1 700
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	9 800	9 798	9 900	9 800
Maahanmuuttajien valmistava opetus	2 845	3 015	3 000	3 000
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	2 296	2 078	1 900	2 100

¹⁾ Vuoden 2020 määrä on muista kohdista poiketen arvio. Arvioissa varhaiskasvatusasteen oletetaan pysyvän vuoden 2019 tasolla.

²⁾ Esi- ja perusopetuksen toteutumat ovat toteutumavuoden syksyn 20.9. toteumatietoja (kunnat, kuntayhtymät, valtio, yliopistot, yksityiset opetuksen järjestäjät). Esiopetuksen oppilasmääräarvioissa 2021—2022 ei ole huomioitu kaksivuotisen esiopetuksen kokeilua.

³⁾ Lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus yhdistyvät 1.8.2022 alkaen yhtenäiseksi nivelvaiheen koulutuskokonaisuudeksi (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus).

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi-, perus- ja lukio-opetuksen kouluina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri on valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus, joka tukee lähikouluperiaatteen toteutumista ja edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	814	815	820	825
Suomalais-venäläinen koulu	673	659	685	700
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	337	326	325	330
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	526	493	620	620
Koulukotien perusopetus	106	103	111	111
Helsingin eurooppalainen koulu	288	286	289	289
Yhteensä	2 744	2 682	2 883	2 905

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	766	590	860	980
— ohjauspalveluja käyttäneiden kuntien määrä	234	218	225	225
Tilapäinen opetus ja kuntoutus				
— tukijaksopäivät	3 078	2 340	3 230	3 290
— tukijaksojen oppilaat	478	425	455	482

Valteri-koulun kunnille tarjoaman julkisoikeudellisen palvelun subventiota nostetaan 50:stä prosentista 80:een prosenttiin vuodesta 2022 alkaen. Kunnan maksettavaksi jää 20 prosenttia palvelun hinnasta.

Henkilötyövuodet

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	78	78	76	75
Suomalais-venäläinen koulu	77	75	79	79
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	533	527	536	538
Eurooppa-koulut	28	29	32	32
Helsingin eurooppalainen koulu	60	61	61	62
Yhteensä	776	770	784	786
Työtyytyväisyys (1—5)	3,6	3,7	4,0	4,0

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kielikoulut	7 157 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	27 857 000
Koulukotien perusopetus	1 900 000
Eurooppa-koulut	1 900 000
Helsingin eurooppalainen koulu	3 700 000
Yhteensä	42 514 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	62 876	62 756	63 014
Bruttotulot	20 177	20 500	20 500
Nettomenot	42 699	42 256	42 514
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	20 736		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	14 282		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 327 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Suomalais-venäläisen koulun ensikertainen kalustaminen	-2 500
Toimintamenojen tasokorotus (siirron palautus momentilta 29.01.02)	2 000
Valteri-koulu Mäntykankaan uusista tiloista aiheutuvan vuokrasopimuksen kustannusvaikutus	800
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-230
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	4
Palkkausten tarkistukset	184
Yhteensä	258

2022 talousarvio	42 514 000
2021 III lisätalousarvio	4 000
2021 talousarvio	42 256 000
2020 tilinpäätös	36 245 000

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 173 035 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) OECD:n ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

3) tilastoinnista, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen

4) 75 228 000 euroa perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

5) 80 000 000 euroa varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmasta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

6) 8 750 000 euroa varhaiskasvatuslain uudistamisen toimeenpanon tuesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

7) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön toimialan strategisia tavoitteita. Toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa muun muassa päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

AV-kannustinjärjestelmän käyttöönotto (siirron palautus momentilta 32.20.40)	500
Kertalisäysten poistuminen	-22 750
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-200
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	30 000
Varhaiskasvatuksen tilastotuotannon aloittaminen (siirto momentille 28.30.01)	-80
Varhaiskasvatuslain uudistuksen toimeenpanon tuki	8 750
Yhteensä	16 220

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 97 % siirtomenoihin ja 3 % kulutusmenoihin.

2022 talousarvio	173 035 000
2021 III lisätalousarvio	-270 000
2021 talousarvio	156 815 000
2020 tilinpäätös	118 415 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 487 457 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 9 800 000 euroa edellä mainitun lain mukaisiin joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin sekä muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin

3) enintään 9 583 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen

4) enintään 20 050 000 euroa edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen

5) edellä mainitun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen

6) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseksi

7) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen

8) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla

9) enintään 11 600 000 euroa oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustuntien hinta on 26,00 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

VALTIONOSUUEDET JA RAHOITUS

1. Esi- ja perusopetus (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

1.1. Perusopetukseen valmistava opetus	41 385 000
1.2. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus	51 239 000
1.3. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat viisivuotiaat	3 543 000
1.4. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus (enintään)	3 800 000
1.5. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	3 942 000
1.6. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
1.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	57 961 000
1.8. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	208 198 000
1.9. Sisäoppilaitoslisä	2 875 000
1.10. Koulukotikorotus	832 000
1.11. Joustavan perusopetuksen lisä (enintään)	6 000 000
1.12. Lisäopetus (1.8. alk. tutkintokoulutukseen valmentava koulutus)	8 649 000
1.13. Yksityisten kielikoulujen kaksivuotisessa esiopetuksessa olevat viisivuotiaat	398 000

2. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus 50 240 000

Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä 442 984 000

VALTIONAVUSTUKSET

3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset 9 583 000

3.1. Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen, taitojen, valmiuksien ja pedagogisten käytäntöjen kehittämiseen ja alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukemiseen sekä digitalisaation yhteentoimivuuden edistämiseen (enintään) 3 800 000

3.2. Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta (enintään) 842 000

3.3. Kerhotoiminnan tukeminen (enintään) 2 865 000

3.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin (enintään) 2 076 000

4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset 22 250 000

4.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin mukaisiin valtionavustuksiin saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiassa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisesti 2 200 000

4.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään) 75 000

4.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään) 19 975 000

5. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset

5.1. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään) 240 000

5.2. Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen (enintään) 11 600 000

6. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat valtionavustukset

6.1. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki 500 000

6.2. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaiset menot 300 000

Valtionavustukset yhteensä 44 473 000

Yhteensä 487 457 000

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa 7 430,41 euroa/asukas

Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti
----------------------------	-------------------------

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertalisäysten poisto	-2 035
Kustannustenjaon tarkistus	8 331
Määräytymisperusteiden tarkentuminen	-113
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella (HO 2019)	1 660
Valtionosuuden indeksikorotus (2,2%)	8 435
Yhteensä	16 278

2022 talousarvio	487 457 000
2021 III lisätalousarvio	40 000 000
2021 talousarvio	471 179 000
2020 tilinpäätös	815 676 641

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 172 915 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä enintään 11 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen

2) enintään 3 515 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 704 278	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	242 649	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	159 514	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 887	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärästä kansanopistojen ylläpitäjille myönnetään

oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen 100 % valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 3 500 000 euroa. Kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyille koulutukselle suunnataan kansalaisopistoille, kesäyliopistoille ja opintokeskuksille opetustunteja sekä kansanopistoille opiskelijaviikkoja.

Opetustuntien tai opiskelijaviikkojen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) muuttamisesta.

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	87 279 000	2 149 000	89 428 000
Kansanopistot	47 916 000	1 166 000	48 082 000
Opintokeskukset	17 355 000	150 000	17 505 000
Kesäyliopistot	5 020 000	50 000	5 070 000
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus	11 830 000	-	11 830 000
Yhteensä	169 400 000	3 515 000	172 915 000

Vapaan sivistystyön valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla mahdollistetaan vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutuminen. Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	89,20 euroa/opetustunti
Kansanopistot	297,48 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	167,15 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	156,94 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

AV-kannustinjärjestelmän käyttöönotto (siirron palautus momentilta 32.20.40)	500
Kertalisäysten poistuminen	-1 900
Kustannustason tarkistus, kansalaisopistot	2 375
Kustannustason tarkistus, kansanopistot	52
Kustannustason tarkistus, kesäyliopistot	51
Kustannustason tarkistus, opintokeskukset	-198
Maahanmuuttajien kotouttamiskoulutus	5 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen	1 700
Valtionosuuden indeksikorotus (2,2 %)	2 342
Yhteensä	9 922

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

2022 talousarvio	172 915 000
2021 III lisätalousarvio	7 500 000
2021 talousarvio	162 993 000
2020 tilinpäätös	181 190 453

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 518 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 2) 6 019 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle
- 3) 976 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan, sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yleissivistävän koulutuksen järjestöille	271 000
Kesälukioseura ry:lle	128 000
Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola -toiminnan tukemiseen	148 000
Suomi-koulujen toiminnan tukemiseen	429 000
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	518 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	1 916 000
Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 195 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 117 000
Karjalan Liitolle	131 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	499 000
Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisten sivistystoimintaan	83 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	78 000
Yhteensä	7 513 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertalisäysten poistuminen	-1 455
Naisjärjestöjen avustukset	250
Yhteensä	-1 205

2022 talousarvio	7 513 000
2021 talousarvio	8 718 000
2020 tilinpäätös	9 096 240

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- ammatillisella koulutuksella turvataan osaavan työvoiman saatavuutta, tuetaan työ- ja elinkeinoelämän uudistamista, edistetään työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä parannetaan kansainvälistä kilpailukykyä
- ammatillinen koulutus tuottaa yksilöille ammattiosaamista ja generisiä taitoja työelämään tai jatko-opintoihin siirtymiseksi sekä osaamisen kehittämiseksi työuran eri vaiheissa
- lukiokoulutus tuottaa korkeatasoiset valmiudet jatko-opintoihin sekä yleisiä pohjavalmiuksia työelämään ja elinikäiseen oppimiseen
- ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen palvelujärjestelmällä turvataan ammatillisen tutkinnon tai ylioppilastutkinnon suorittaminen kaikille perusopetuksen päättävälle
- ylioppilastutkintoa kehitetään turvaamaan lukiokoulutuksen laatua.

Oppivelvollisuus laajennetaan hallitusohjelman mukaisesti ulottumaan ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen ja samalla opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet tulevat oppivelvollisille maksuttomiksi. Oppivelvollisuuslakia sovelletaan ensimmäistä kertaa vuoden 2021 keväällä perusopetuksen päättäviin. Opiskelijat ovat oppivelvollisuuden piirissä 18 vuoden ikään saakka. Koulutuksen maksuttomuus jatkuu sen vuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Uuden perusopetuksen jälkeiseen tutkintotavoitteiseen koulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen (*tutkintokoulutukseen valmentava koulutus*) järjestäminen aloitetaan 1.8.2022.

Ammatillisen koulutuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Ammatillinen koulutus tuottaa alati muuttuville työmarkkinoille osaavaa työvoimaa nopeasti ja oikea-aikaisesti ennakoiden osaamisvaatimusten muutoksia ja vastaten samalla myös kasvavaan jatkuvan oppimisen tarpeeseen. Ammatillisen koulutuksen palvelujärjestelmä vastaa dynaamisesti ja tehokkaasti kaikkien asiakasryhmien tarpeisiin. Ammatillisen koulutuksen tehtävänä on myös turvata yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuspalvelujen saatavuudessa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Ammatillisen koulutuksen saatavuus turvataan koko maassa. Koulutuksen järjestäjät huolehtivat ensisijaisesti oman toiminta-alueensa väestön osaamistarpeista turvaten erityisesti perusasteen päättävien ja muiden vailla toisen asteen tutkintoa olevien koulutuspalvelut sekä tarjoten riittävästi jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia alueen työikäiselle väestölle. Ammatillisella koulutuksella tuetaan koronaepidemian seurauksena työttömiksi jääneiden osaamisen kehittämistä nopean uudelleentyöllistymisen mahdollistamiseksi.
- Lähihoitajakoulutusta lisätään määräaikaaisesti, jotta henkilöstön saatavuus voidaan turvata iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa henkilöstömitoituksesta säädetyn mukaisesti.
- Opiskelijoiden tarvitseman opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen kohdennetaan lisäresursseja hallitusohjelman mukaisesti. Koulutuksen järjestäjät voivat käyttää lisärahoitusta uusien opettajien ja ohjaajien palkkaamisen ohella myös tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen.
- Oikeus osata -kehittämishajelmalla vahvistetaan ammatillisen koulutuksen laatua, tasa-arvoa ja vaikuttavuutta.
- Rahoitusjärjestelmän ohjausmekanismeilla kannustetaan koulutuksen järjestäjiä tavoitteiden mukaiseen ja tulokselliseen toimintaan.
- Ammatillisen koulutuksen osaamisperusteisuutta vahvistetaan kehittämällä jatkuvasti tutkintorakennetta ja tutkintoja yhteistyössä ammatillisen koulutuksen toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.
- Työpaikkojen roolia keskeisenä oppimisympäristönä kaikessa ammatillisessa koulutuksessa vahvistetaan. Työpaikalla järjestettävää koulutusta toteutetaan tarpeen mukaan joustavasti koulutusoppimukseen perustuvana koulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena. Käynnistetään oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilu nuorten kouluttautumisen ja työllistymisen tukemiseksi.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kehittävät ja ottavat käyttöön yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista tukevia pedagogisia toimintamalleja ja ohjauspalvelujen malleja sekä niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja, jotka parantavat toiminnan vaikuttavuutta.
- Ammatilliseen koulutukseen hakeutumista ja pääsyä tehostetaan jatkuvan haun väylää ja digitaalisia palveluita kehittämällä. Yhteishaun avulla turvataan perusopetuksen päättävien oppivelvollisten välitön sijoittuminen jatko-opintoihin.
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjät kehittävät aktiivisesti järjestäjäjärakennetta sekä keskinäistä yhteistyötä ja työnjakoa toiminta-alueillaan.

Lukiokoulutuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Lukiokoulutuksen perusta on vahva ja toimintakykyinen. Tavoitteena on toimintakyvyn, koulutuksen saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti. Tavoitteena on, että lukiokoulutuksessa opetuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, opiskelijoiden hyvinvointi, jaksaminen ja oppimistulokset parantuvat sekä eriarvoisuus vähentyy. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat tukien opiskelijoiden tulevia jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Toiminnalliset tavoitteet

- Lukiokoulutuksen saatavuus turvataan koko maassa.

— Vahvistetaan lukiokoulutuksen laatua ja tuetaan uudistetun lukiolainsäädännön toimeenpanoa. Lukiolain toimeenpanolla vahvistetaan opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää kansainvälistymistä tukevaa osaamistaan ja mahdollisuuksia tutustua korkeakouluihin ja korkeakouluopintoihin sekä työelämään jo lukio-opintojensa aikana lukion sijaintipaikasta riippumatta. Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia, tuetaan opinnoissa etenemistä ja ehkäistään syrjäytymistä.

— Lukion uusien 1.8.2021 käyttöön otettujen opetussuunnitelmien toimeenpanon tukemista jatketaan. Lisäksi toimintakulttuurin uudistamiseksi ja oppimisympäristöjen monipuolistamiseksi jatketaan lukion kehittämisverkoston (LUKE-verkosto) toimintaa.

— Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmalla.

— Erityisen koulutustehtävän valtakunnalliset kehittäislukiot toimivat osaamisalojensa valtakunnallisina koulutuksen kehittäjinä.

— Ylioppilastutkintolainsäädännön uudistus otetaan asteittain käyttöön siten, että säädettyjä uudistuksia sovelletaan kaikilta osin kevästä 2022 lukien. Jatketaan myös tutkinnon toiminnallista kehittämistä. Ylioppilastutkintolain uudistuksilla osaamista osoitetaan entistä laajemmin ja monipuolisemmin. Uudistuksilla lisätään opiskelijoiden oikeuksia, vähennetään henkisiä paineita ja lisätään yhdenvertaisuutta jatko-opintoihin hakeutumisessa sekä luodaan tutkintoon toiminnallista joustoa. Tutkinnon järjestämisessä otetaan huomioon oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutukset.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut ja määrälliset tavoitteet

Ammatillisen koulutuksen tilastointia ja seuranta uudistetaan vaiheittain ohjaus-, säätely- ja rahoitusjärjestelmässä käytettävien määrittelyjen pohjalta. Kansallinen opintosuoritus- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu Koski tuottaa jatkossa merkittävän osan ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoituksen määrittämisessä, toiminnan ohjauksessa ja tuloksellisuuden seurannassa käytettävistä tiedoista. Koski-palvelu tuottaa jatkossa vaiheittain myös lukiokoulutuksen järjestäjien rahoituksen määrittämisessä ja toiminnan ohjauksessa ja seurannassa tarvittavia tietoja. Koski-palvelusta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää tunnuslukujen ja tavoitteiden määrittelyssä sitä mukaa, kun tietojen oikeellisuus varmentuu, tietosisältö laajenee ja tietoa kertyy useammalta vuodelta.

Ammatillisen tutkintokoulutuksen uudet opiskelijat¹

	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
Perustutkintokoulutus	75 583	83 001	85 000	86 000	87 000	88 000
— josta oppisopimuskoulutus	8 588	9 219	10 000	10 000	10 000	10 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutus	32 625	36 312	40 000	40 000	40 000	40 000
— josta oppisopimuskoulutus	14 194	16 323	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Vuodesta 2018 lukien lukuihin sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirtynyt työvoimakoulutus.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet¹

	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
Perustutkinnot	51 173	51 958	55 000	57 000	58 000	59 000
— josta oppisopimuskoulutus	4 193	5 473	7 000	8 000	8 500	9 000

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio	arvio	arvio
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	19 328	23 760	24 000	26 000	28 000	28 000
— josta oppisopimuskoulutus	9 193	11 223	11 500	13 000	14 000	14 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus. Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Vuodesta 2018 lukien lukuihin sisältyy opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen siirtynyt työvoimakoulutus.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan¹

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	166	166	162	152	150	139
— kuntajärjestäjät	9	9	9	9	9	8
— kuntayhtymäjärjestäjät	35	35	34	33	33	33
— yksityiset järjestäjät	121	121	118	109	107	97
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1

¹⁾ Kalenterivuoden alun tilanne. Vuosien 2018—2021 luvut sisältävät myös siirtymäkauden ajan voimassa olevat vanhan lain mukaiset ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisluvat (16 järjestäjää vuosina 2018 ja 2019, 11 järjestäjää vuonna 2020 ja 10 järjestäjää vuonna 2021). Näiden järjestäjien lupien voimassaolo päättyy 31.12.2021.

Lukiokoulutuksen opiskelijamäärät

	2018	2019	2020	2021	2022
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	arvio	arvio
Lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma ¹	92 235	92 877	94 428	95 500	96 400
Lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma ¹	6 397	6 207	6 277	6 400	6 500
Aineopiskelijoiden suorittamien lukion kurssien lukumäärien perusteella lasketut laskennalliset opiskelijat	1 050	914	618	600	600

¹⁾ Opiskelijamäärät sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan rahoitettavat opiskelijat (ei valtion oppilaitosten, eikä yliopistojen harjoittelukoulujen lukio-opiskelijoita). Toteutumatieta on rahoitukseen oikeuttavien opiskelijoiden laskentapäivien painotettu keskiarvo.

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 455 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemessä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa.

Toiminnan tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus			
Koulutettavien määrä	3 067	4 800	4 600
Saamelaisalueen koulutuskeskus			
Opiskelijavuosimäärä, ammatillinen koulutus	121	136	141
Opiskelijatyöpäivien määrä, saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutus	4 960	8 500	8 500
Opiskelijatyöpäivien määrä, lyhytkoulutus	2 609	5 000	5 000

Henkilötyövuodet

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus	60	68	68
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus	25	26	26
Yhteensä	85	94	94

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	914	1 000	1 100
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset — erilliskustannukset	2 606	2 310	2 600

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 esitys
— osuus yhteiskustannuksista	1 506	1 500	1 500
Kustannukset yhteensä	4 112	3 810	4 100
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 198	-2 860	-3 000
Kustannusvastaavuus, %	22	26	27
Hintatuki	2 400	2 400	2 400
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	81	88	85

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus	5 064 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki	2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot	991 000
Yhteensä	8 455 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	9 666	9 992	10 055
Bruttotulot	1 611	1 560	1 600
Nettomenot	8 055	8 432	8 455
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 010		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 060		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	8
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-35
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	21
Palkkausten tarkistukset	29
Yhteensä	23

2022 talousarvio	8 455 000
2021 III lisätalousarvio	21 000
2021 talousarvio	8 432 000
2020 tilinpäätös	8 105 000

21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 4) enintään 1 700 000 euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen strategisia tavoitteita. Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelmalla parannetaan tietopohjaisesti koulutuksen laatua, opettajien työskentelyedellytyksiä ja nuorten hyvinvointia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Geenivaraohjelman mukaisen toiminnan rahoitus (siirto momentille 30.40.22)	-96
Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	5 000
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-200
Tasomuutos	-250
Yhteensä	4 454

2022 talousarvio	23 460 000
2021 III lisätalousarvio	14 800 000
2021 talousarvio	19 006 000
2020 tilinpäätös	12 706 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 005 339 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 970 133 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille, mistä 70 000 000 euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen, tuntiopettajien opetustuntimäärän lisäämiseen sekä opetuksen tukihenkilöstön palkkaamiseen myönnettäviin perusrahoituksen harkinnanvaraisiin korotuksiin

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin sekä kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin

3) 1 510 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään yksi prosentti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 183 200 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Opetusmetsämallissa Metsähallitus tekee 14 ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa vastikkeellisen käyttöoikeussopimuksen. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjien sijaan Metsähallitukselle ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksetaan kompensatio, joka otetaan lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammatillisen koulutuksen määräraha yhteensä (ei sisällä alv-kompensatioita)	1 992 122 000
— Laskennallisen rahoituksen osuus yhteensä	1 977 122 000
josta perusrahoituksen osuus (70 % laskennallisesta rahoituksesta)	1 404 986 000
josta suoritusrahoituksen osuus (20 % laskennallisesta rahoituksesta)	381 424 000
josta vaikuttavuusrahoituksen osuus (10 % laskennallisesta rahoituksesta)	190 712 000
— Strategiarahoituksen osuus (0,75 % ammatillisen koulutuksen määrärahasta)	15 000 000
Kuntien rahoitusosuus	-1 021 989 000
Arvonlisäverokompensatiot yhteensä	33 696 000
— Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneista kustannuksista	32 696 000
— Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvattava kunnan tai kuntayhtymän luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettava arvonlisävero	1 000 000
Kompensatio ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	1 510 000
Yhteensä	1 005 339 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammatillisen koulutuksen indeksi (2,2 %)	18 721
Opettajien ja ohjaajien palkkaaminen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimet (HO 2019 kertaluonteinen)	-10 000
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	16 000
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeilu	5 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	9 492
Uusien koulutuksen järjestäjien mukaantulo opetusmetsäkompensaation piiriin	174
Yhteensä	39 387

2022 talousarvio	1 005 339 000
2021 III lisätalousarvio	5 000 000
2021 I lisätalousarvio	17 500 000
2021 talousarvio	965 952 000
2020 tilinpäätös	963 814 656

35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 239 610 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen lukiokoulutukseen, lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen
- 2) enintään 1 775 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä lukiodien kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) muuttamisesta koskien tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	736 958 000
— kunnallinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (87 410 * 7 184,70 €)	628 014 000
— yksityinen lukiokoulutus, nuorten opetussuunnitelma (9 010 * 7 212,16 €, sis. alv.)	64 982 000
— kunnallinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (5 540 * 4 406,39 €)	24 411 000
— yksityinen lukiokoulutus, aikuisten opetussuunnitelma (1 570 * 4 539,12 €, sis. alv.)	7 126 000

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

— erityisen koulutustehtävän lisärahoitus (1,57 % kokonaiskustannuksista)	12 425 000
Kuntien rahoitusosuus	-499 123 000
Valtionavustukset	1 775 000
Yhteensä	239 610 000

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Lukiokoulutus	7 134,70 euroa/opiskelija
---------------	---------------------------

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 10 235 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erityisen koulutustehtävän lisärahoitus	470
Indeksikorotus (2,2 %)	5 681
Kustannustenjaon tarkistus	6 359
Lukiouudistuksen toimeenpano	4 530
Opiskelijamäärämuutokset	4 892
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	17 973
Valtionosuuden määräytymisperusteiden tarkentuminen	1 266
Yhteensä	41 171

2022 talousarvio	239 610 000
2021 talousarvio	198 439 000

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2022 hyväksyä sitoumuksia 310 000 000 euron arvosta. Valtuudesta enintään 20 000 000 euroa on tarkoitettu tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen, enintään 10 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-ohjelman (ICT) toteuttamiseen ja 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2021 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2022.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat edistäen kestäväää talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä.

— Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan mahdollistaen yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistuminen.

Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat

Ammattikorkeakoulut, yliopistot, Suomen Akatemia, Kansallisarkisto, Kotimaisten kielten keskus ja Varastokirjasto luovat edellytyksiä sivistyksen, kestävä kasvun ja hyvinvoinnin sekä Suomen kilpailukyvyin vahvistamiselle. Toiminta on korkealaatuista, kansainvälistä, vaikuttavaa, eettistä ja tukee yhdenvertaisen ja kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan kehitystä.

Toiminnalliset tavoitteet

— Tiedepoliittisin instrumentein ja korkeakoulujen toimenpitein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä globaaleihin edelläkävijäverkostoihin.

— Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja kansallisia tutkimusinfrastruktuureja sekä eri toimijoita ja aloja yhdistävää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa.

— Korkeakoulut tukevat nousevia tutkimusaloja ja luovat kilpailukykyiset edellytykset kansainväliseen kärkeen tähtäävälle tutkimukselle.

— Tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä edistetään, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.

— Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla digitalisaatiota hyödyntäen.

— Avointa tiedettä ja innovaatiotoimintaa edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä sekä yhdessä tiedeyhteisön kanssa.

— Tutkitun tiedon media- ja kansalaisnäkyvyyttä sekä tiedekasvatusta edistetään.

Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot kehittävät toimintaansa omaehtoisesti siten, että ne ovat tasa-arvoisia, esteettömiä, monikulttuurisia ja vetovoimaisia työ- ja oppimisympäristöjä. Korkeakouluja johdetaan hyvin, työhyvinvointiin panostetaan ja osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti. Korkeakoulut edistävät näitä tavoitteita myös laajemmin yhteiskunnassa. Korkeakoulut tekevät valtakunnallisesti yhteistyötä avointen, saavutettavien ja joustavien opiskelumahdollisuuksien rakentamiseksi. Korkeakoulut toimivat opiskelijakeskeisesti ja tukevat jatkuvaa oppimista elämän eri tilanteissa siten, että työurat pitenevät ja jatkuva osaamisen kehittäminen mahdollistuu.

Toiminnalliset tavoitteet

— Korkeakoulutetun työvoiman määrää kasvatetaan korkeakoulutuksen tarjontaa lisäämällä, läpäisyä parantamalla ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehittämällä.

— Korkeakoulut ennakoivat työvoima- ja koulutustarpeita yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

— Korkeakoulut jatkavat alakohista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoamiseksi ja päätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi.

— Korkeakoulut profiloituvat vahvuusalueilleen, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa.

— Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien pedagogista osaamista.

— Korkeakoulut lisäävät jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia, monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa.

— Korkeakoulujen toiminnassa korostuu kansainvälisyys ja yrittäjämäinen toimintatapa sekä yhteiskunta- ja globaali vastuu.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijamäärä

	2018	2019	2020	2021 arvio	2022 arvio
Ammattikorkeakoulujen perustutkinnot					
— aloittaneet	33 255	34 212	39 222	38 000	38 000
— tutkinnot	24 504	24 315	24 369	25 000	25 500
— opiskelijamäärä	127 032	126 279	131 154	130 500	130 000
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot					
— aloittaneet	5 268	5 376	6 687	7 000	7 000
— tutkinnot	3 117	3 330	3 870	3 900	4 100
— opiskelijamäärä	13 410	14 208	15 930	16 200	16 400
Yliopiston perustutkinnot¹					
— uudet opiskelijat	21 759	22 074	24 990	24 900	24 900
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	13 461	13 419	15 093	15 000	15 200
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	15 162	16 128	18 513	17 000	17 200
— opiskelijamäärä	134 085	134 364	136 911	138 000	138 000
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 782	1 716	1 839	1 800	1 830

¹⁾ Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen osuus bruttokansantuotteesta (%)

	2016	2017	2018	2019	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	2,72	2,73	2,76	2,79	2,94	.	.

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Vuosi	Myöntämisvaltuus TA:n mukaisesti								
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
2014	280,0	2,1							
2015	318,8	5,8	0,7	0,1					
2016	338,4	7,5	3,3	0,2					
2017	348,3	55,2	19,1	3,5	0,1				
2018	343,3	88,3	58,1	14,9	3,3	0,1			
2019	368,4	101,3	99,8	68,7	21,0	4,8			
2020	438,1 ¹	114,8	106,8	85,3	61,1	19,7	5,0		
2021	361,3	19,1	81,0	95,4	87,1	58,2	17,5	2,9	
2022	310,0	0,0	20,9	59,6	85,0	83,6	44,5	14,9	1,6

Yhteensä	394,0	389,5	327,6	257,6	166,3	67,0	17,8	1,6
-----------------	-------	-------	-------	-------	-------	------	------	-----

¹⁾ Luku sisältää vuoden 2020 talousarvion valtuuden 347,084 milj. euroa sekä kolmannen lisätalousarvion valtuuden 10 milj. euroa ja neljännen lisätalousarvion valtuuden 81 milj. euroa.

Myöntämisvaltuuden muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon määräaikainen rahapelitoiminnan tuottojen kompensaatio vuosina 2022—2023 sekä vähennyksenä rahapelitoiminnan tuottoarvion aleneminen ja määräaikaisen kompensaation päättymisen vuonna 2024.

Vuodesta 2021 lähtien määrärahojen vuosittaista prosenttijakoa on muutettu vastaamaan paremmin tutkimushankkeiden toteutuneita kuluja.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 975 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Akatemia kohottaa vertaisarvioidulla kilpailulla tutkimusrahoituksellaan ja tiedepoliittisella toiminnallaan tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee vahvasti tieteen uudistumista. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Akatemia tuottaa ministeriöille, korkeakouluille, tutkimuslaitoksille ja muille tahoille tiedepoliittisen päätöksenteon käyttöön laadukasta ja monipuolista tietoon perustuvaa materiaalia ja analyysejä Suomessa tehtävästä tutkimuksesta ja suomalaisista tutkimusorganisaatioista

— Tutkimusrahoituksen hakijat saavat ajanmukaisen tiedon Akatemian rahoitusperiaatteista ja -mahdollisuuksista sekä päätöksenteosta

— Akatemia edistää tutkimusaineistojen ja -menetelmien sekä tutkimustulosten saatavuutta avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti

— Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

— Suomen Akatemia kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tunnuslukuja	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Akatemian yhteistyökyky (sidosryhmäkysely, max 4)	N/A	3,06	N/A	3,10

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	2019	2020	2021	2022
Tunnuslukuja	toteutuma	toteutuma	tavoite	tavoite
Avoimesti saatavina olevien vertaisarvioitujen julkaisujen osuus Akatemian hankkeissa (%)	51	56	85	90
Naisten osuus (%) arvioinnin asiantuntijoista	34	36	40	45
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Rahoitustoiminta, käsitellyt hakemukset (lkm)	4 509	4 814	4 200	4 200
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	2,3	2,2	<3,5	<3,5
Akatemianhankkeiden käsittelykustannus (euroa/hakemus)	1 579	1 622	1 450	1 450
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,67	3,67	>=3,65	>=3,65
Henkilötyövuodet	135,2	140,8	138	146-150

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.51, 29.40.53, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1410/2015).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020	2021	2022
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	12 459	12 322	12 375
Bruttotulot	564	350	400
Nettomenot	11 895	11 972	11 975
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 190		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 134		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tekninen korjaus	-1
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-56
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-2
Palkkausten tarkistukset	62
Yhteensä	3

2022 talousarvio	11 975 000
2021 III lisätalousarvio	-2 000
2021 talousarvio	11 972 000
2020 tilinpäätös	10 840 000

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 548 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen infrastruktuuri, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä asiakaslähtöisesti. Kansallisarkiston tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja tiedon avoimuutta, sekä kehittää arkistointia digitaalisuutta edistämällä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

- Kansallisarkisto tehostaa toimintaansa digitaalisilla toimintatavoilla.
- Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

- Kansallisarkisto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuva uudistaminen.

Tunnuslukuja	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineiston kokonaismäärä (hyllykilometriä)	220,3	222,0	231,9	227,5
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (milj. tiedostoa/v)	80	94	151	154
Digitaalisen aineiston verkkokäyttö (milj. käyntikertaa/v)	1,7	1,9	2,0	2,2
Sähköisen asioinnin osuus tietopyynnöistä (%)	70	72	75	75
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Käsitellyt tietopyynnöt (kpl)	26 034	27 599	26 000	26 000
Verkkopalveluiden asiakastyytyväisyys (min 1 - max 5)	3,6	3,7	3,5	3,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,3	3,5	>=3,7	>=3,7
Henkilötyövuodet	207	205	222	225

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	20 353	20 603	20 748
Bruttotulot	1 775	670	1 200
Nettomenot	18 578	19 933	19 548
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 773		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 804		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-55
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	2
Palkkausten tarkistukset	68
Tasomuutos	-400
Yhteensä	-385

2022 talousarvio	19 548 000
2021 III lisätalousarvio	2 000
2021 talousarvio	19 933 000
2020 tilinpäätös	19 608 000

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 447 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden merkityksestä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Toiminnallaan se luo osaltaan edellytyksiä tasa-arvolle Suomessa. Keskus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen käyttöä ja kehittymistä. Keskus tarjoaa palveluitaan ja aineistiaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotouttamiselle. Keskus toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Tunnuslukuja	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Julkaisut (painotettu kappalemäärä)	4 521	3 493 ¹	3 000	4 500
Kielineuvonta (vastauksia), kpl	8 881	7 673	6 500	6 500
Verkkopalvelun kävijämäärä	4 462 421	6 014 431	3 400 000	4 400 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,6	3,4	3,4
Henkilötyövuodet	75,9	73,6	77	71

¹⁾ Laskentatapa muuttunut vuodesta 2020 lähtien.

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	1 588	4 881	4 897
Bruttotulot	514	450	450
Nettomenot	1 074	4 431	4 447
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	461		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	483		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-7
Palkkausten tarkistukset	23
Yhteensä	16

2022 talousarvio	4 447 000
2021 talousarvio	4 431 000
2020 tilinpäätös	1 096 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 679 000 euroa.

Valtuus

Varastokirjasto saa tehdä toimitilansa uuden vuokrasopimuksen siten, että siitä aiheutuva menojen lisäys on vuodesta 2023 alkaen vuositasolla enintään 500 000 euroa ja menojen lisäys vuositasolla vuodesta 2024 alkaen on enintään 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedon tarvitsijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen ja kansalaisten tiedon saannin infrastruktuuria. Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Valtuudella varaudutaan Varastokirjaston nykyisten Kuopiossa sijaitsevien tilojen perusparantamiseen ja laajentamiseen.

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Tunnuslukuja	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm/v)	3 205	1 655	3 500	2 000
Luetteloidut tietueet (nimekkeitä)	53 464	59 727	65 000	50 000
Tilausten määrä (kpl/v)	76 080	62 750	92 000	85 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,9	3,9	>=4	>=4
Henkilötyövuodet	17,9	17,5	18	18

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	1 632	1 682	1 682
Bruttotulot	0	3	3
Nettomenot	1 632	1 679	1 679
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	88		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-9
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	3
Palkkausten tarkistukset	6
Yhteensä	0

2022 talousarvio	1 679 000
2021 III lisätalousarvio	3 000
2021 talousarvio	1 679 000
2020 tilinpäätös	1 714 000

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 21 369 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen

2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

5) enintään 200 000 euroa julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin.

Selvitysosa: Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoimilla tuetaan korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	2 169 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	19 000 000
Julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun toteuttamiskustannuksiin, SAPA (enintään)	200 000
Yhteensä	21 369 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Datalähtöisen tutkimuksen kehittämisohjelma	-3 000
Kertamenojen poistuminen	-1 320
Palvelukeskuksen toimintamenot (siirto momentille 29.01.04)	-200
Sähköisen arkistoinnin palvelukokonaisuus (SAPA)	-100
Yhteensä	-4 620

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 91 % siirtomenoihin ja 9 % kulutusmenoihin.

2022 talousarvio	21 369 000
2021 III lisätalousarvio	5 800 000
2021 talousarvio	25 989 000
2020 tilinpäätös	37 119 000

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 861 691 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

1) 1 721 160 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään yliopistojen perusrahoitukseen

2) 136 054 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin

3) enintään 4 477 000 euroa yliopistojen harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (119/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäverokertymän perusteella.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy 200 000 euroa liikennetaloustieteen tutkimuksen ja osaamisen vahvistamiseen Aalto-yliopistossa ja 677 000 euroa yliopistojen harjoittelukouluille oppivelvollisuuden laajentamiseen.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 800, josta noin 2 300 on lukiolaisia.

Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2016 toteutuma	2018 toteutuma	2020 ¹ toteutuma	2022 ² tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	14 289	13 461	15 093	16 995
Ylemmät korkeakoulututkinnot	15 321	15 162	18 513	18 236
Tohtorin tutkinnot	1 887	1 782	1 839	1 906
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³	0,53	0,56	0,61	0,61
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1—3)	0,43	0,50	0,53	0,54
Tavoiteajassa suoritettujen alempien ⁴ korkeakoulututkintojen osuus, %	25,3	35,5	36,6	38,0
Tavoiteajassa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen osuus, %	27,8	28,7	29,5	31,0
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus, %	41,8	43,2	44,0	46,0

¹⁾ Tutkimäärissä toteutuma, muuten arvio.

²⁾ Tutkintotavoitteissa vuoden 2021 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2021—2024.

³⁾ Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustasoon (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

⁴⁾ Alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa yliopistolain 40 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 721 160 000
— Kansalliskirjasto	19 152 000
— Harjoittelukoulut	49 811 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 652 197 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	136 054 000
— Arvio vuoden 2022 ALV-kompensaatioksi	150 879 000
— Vuoden 2020 korvauksiin kohdennetun ALV -kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	-14 826 000
Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	4 477 000
Yhteensä	1 861 691 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 8 908 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV -kompensaation tarkentuminen	-30 226
Kertaluonteiset lisäykset	-10 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen harjoittelukouluissa	677
Vuoden 2020 yliopistoindeksin tarkistus	-30 451
Yliopistoindeksi (2,2 %)	37 788
Yhteensä	-32 212

2022 talousarvio	1 861 691 000
2021 talousarvio	1 893 903 000
2020 tilinpäätös	1 941 209 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 358 142 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusinfrastruktuurien, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen, mukaan lukien tutkimusinfrastruktuurien, rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 4) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintojen menoihin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikaisempien vuosien valtuuksien maksatusten muutokset	-14 555
Rahapelitoiminnan tuoton alenemisen kompensaaion muutos	-1 954
Vuoden 2022 valtuuksien maksatukset	20 907
Yhteensä	4 398

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 96 % siirtomenoihin ja 4 % kulutusmenoihin.

2022 talousarvio	358 142 000
2021 talousarvio	353 744 000
2020 tilinpäätös	331 081 915

53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 69 872 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) mukaisesti
- 2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimushankkeiden maksamiseen
- 3) Kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin
- 4) Tiedekeskus Heurekan toiminnasta ja muista tiedekasvatusta tukevista hankkeista aiheutuviin menoihin
- 5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin yksityisten arkistojen valtionavustuksia koskevan lain (1006/2006) mukaisesti
- 6) Kotimaisten kielten keskuksen toiminnasta aiheutuviin menoihin kotimaisten kielten keskuksesta annetun lain (1403/2011) mukaisesti
- 7) tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen
- 8) tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 9) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksatuspäätosperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	31 389 000
Tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen	38 483 000
Yhteensä	69 872 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-6 389
Yhteensä	-6 389

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 91 % siirtomenoihin ja 9 % kulutusmenoihin.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	69 872 000
2021 talousarvio	76 261 000
2020 tilinpäätös	71 301 520

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

- 1) strategiseen tutkimukseen valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti
- 2) strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkausmenojen sekä muiden menojen ja avustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle
- 3) arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Strateginen tutkimus on pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä ja julkisen sektorin kehittämistä. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa), arvio

Vuosi	Valtuus	2015—						
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
2015	55 631	54 771	-	-	-	-	-	-
2016	55 631	54 518	413	-	-	-	-	-
2017	55 631	35 590	13 604	5 905	-	-	-	-
2018	55 631	26 978	18 000	9 610	2 371	-	-	-
2019	55 631	3 364	18 100	20 500	15 884	-	-	-
2020	55 631		4 514	19 000	19 000	16 247		-
2021	55 631			616	18 200	20 500	16 315	
2022	55 631				176	18 200	20 500	16 755
Yhteensä		175 221	54 631	55 631	55 631	54 947	36 815	16 755

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 78 % siirtomenoihin ja 22 % kulutusmenoihin.

2022 talousarvio	55 631 000
2021 talousarvio	55 631 000
2020 tilinpäätös	48 510 378

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 905 542 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 835 302 000 euroa ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena laskennallisin perustein määräytyvänä perusrahoituksena ammattikorkeakouluille
- 2) 58 740 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin

3) enintään 11 150 000 euroa ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaiseen ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen

4) 350 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Selvitysosa: Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (117/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Kohdan 4) kompensatio perustuu Metsähallituksen opetusmetsämallin mukaiseen vastikkeelliseen käyttöoikeussopimukseen Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan Metsähallitukselle ja ammattikorkeakoululle maksetaan kompensatio, joka otetaan lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2016 toteutuma	2018 toteutuma	2020 ¹ toteutuma	2022 ² tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	23 043	24 504	24 369	27 639
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	2 517	3 117	3 870	4 717
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 797	1 461	1 620	1 550
Julkaisut/opettajat ja t&k-henkilöstö	1,28	1,60	1,80	1,85
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	59,2	60,8	61,0	62,0
Tavoiteajassa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen osuus, % ³	63,1	67,0	64,0	65,0

¹⁾ Tutkintotavoitteissa toteuma, muuten arvio.

²⁾ Tutkintotavoitteissa vuoden 2022 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2021—2024.

³⁾ Ammattikorkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa ammattikorkeakoululain 30 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	835 302 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	58 740 000
Ammattikorkeakoululain mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	11 150 000
Kompensaatio ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	350 000
Yhteensä	905 542 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

--	--

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

ALV-kompensaation tarkentuminen	4 802
Ammattikorkeakouluindeksi (2,2 %)	18 540
Kertamenon poistuminen	-960
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen Savonlinnassa	1 050
Vuoden 2020 ammattikorkeakouluindeksin tarkistus	-14 883
Yhteensä	8 549

2022 talousarvio	905 542 000
2021 talousarvio	896 993 000
2020 tilinpäätös	949 472 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 974 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotronisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen tekemien päätösten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälisten jäsenmaksujen kasvu	1 895
Yhteensä	1 895

2022 talousarvio	21 974 000
2021 talousarvio	20 079 000
2020 tilinpäätös	19 837 350

89. Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 67 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistojen pääomasijoitusten maksamiseen. Yliopistoja pääomitetään 2,5-kertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden kuitenkin enintään 67 000 000 eurolla. Mikäli yliopistot eivät saa kerättyä valtion vastinrahaan oikeuttavia lahjoituksia yhteensä 26 800 000 euroa tai osa pääomasijoituksista jää kohdentamatta vastinrahan yliopistokohtaisen enimmäismäärän rajauksen perusteella, jaetaan jäljelle jäävä pääomittamiserä yliopistoille käyttäen vuoden 2020

yliopistojen laskennallisen rahoitusmallin tutkimuksen rahoitusosuuden laskentakriteerien tuottamaa jakosuhdetta.

Selvitysosa: Suomen itsenäisyyden juhlarahaston lahjoitukseen perustuen valtio pääomittaa yliopistoja 67 miljoonalla eurolla vuonna 2022. Valtion vastinrahakäsittelyssä huomioon otettava yksityisen pääoman kerääminen tapahtuu 15.6.2020—30.6.2022 välisenä aikana. Valtion vastinrahoitus kohdennetaan yliopistojen kesken suhteessa yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan kuitenkin siten, että yksittäisen yliopiston valtion vastinrahoituksen määrä ei voi ylittää 11 miljoonaa euroa. Vastinrahan enimmäismäärän rajauksena pääomittamiskerroin ei muilla yliopistoilla voi olla yli 2,5. Valtion yliopistoille osoittamat pääomittamiserät kirjataan julkisoikeudellisten yliopistojen peruspääomaan ja säätiöyliopistojen pysyvästi säilytettävään säätiöpääomaan.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	67 000 000
2020 tilinpäätös	33 000 000

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite opintotukitoimille on opiskeluajan toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että mahdollistetaan tasa-arvoiset edellytykset osaamistason parantamiseen tukemalla omaehtoisen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua.

Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtioneuvoston takauksesta. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen aikaista toimeentuloa.

Opintolainaa korostaa koulutuksen investointiluonnetta ja se on maksettava takaisin. Opintolainaa nostanut ja määräajassa korkeakoulututkinnon suorittanut on oikeutettu opintolainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen, minkä tarkoituksena on kannustaa tutkinnon suorittamiseen tavoiteajassa.

Opintojen päätyttyä voidaan opintolainojen erääntyneet korot maksaa pienituloiselle opintovelalliselle korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Korkoavustus turvaa siten lainan takaisinmaksua ehkäisten samalla valtion takausvastuun kasvu.

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen tarkoituksena on mahdollistaa kohtuuhintainen päivittäinen ruokailu. Avustusta myönnettäessä sovelletaan korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annettua valtioneuvoston asetusta (375/2020).

Koulumatkatukilain (48/1997) mukainen koulumatkatuki korvaa toisella asteella kohtuulliset säännölliset koulumatkakustannukset. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (465/2019).

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotuen vaikuttavuutta arvioidaan määräajoin toteutettavilla tutkimushankkeilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja toiminnalliset tavoitteet

Opintotukea kehitetään osaamistason vahvistamiseksi siten, että järjestelmä edistää suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2018	2020	2022 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	279,5	290,7	310
— toinen aste	125,3	144,6	143
Asumislisä	9,3	13,9	19
Opintolainan valtiontakaus	50,3	103	132,2
Koulumatkatuki	45,7	34	57,9
Ateriatuki	30,3	17,2	35,5
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	189 760	194 850	202 000
— toinen aste	117 677	124 689	121 000
Asumislisä			
— korkea-aste	19 070	14 390	15 000
— toinen aste	3 592	3 050	3 600
Koulumatkatuki	63 385	60 574	74 400
Valtiontakauksen saajat			
Korkea-aste	189 411	195 529	196 000
Toinen aste	59 227	60 591	62 000

Vuonna 2022 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 231 500, joista korkeakouluopiskelijoita on 148 000 ja muita opiskelijoita 83 500. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 11 000. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 47 400 opiskelijaa.

Määrärahan mitoitusperusteet

	2018	2020	2022 arvio
Keskimääräinen opintotuki			
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	248	251	255
— toinen aste	182	196	199
Asumislisä, €/kk	203	202	199
Koulumatkatuki, €/kk	153	159	150

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 4 583,5 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2020 lopussa 485 258 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 9 500 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 15 600 euroa ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneella 17 600 euroa.

Opintorahan perusmäärä (euroa/kk)

	1.8.2021	1.8.2022 (arvio ¹⁾)
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	39,19	39,74
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	82,50	83,66
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	103,12	104,52
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	253,69	257,25
— avioliitossa olevat	253,69	257,25
— alle 18-vuotiasta lasta huoltavat	355,07	360,03

¹⁾ KEL-indeksin mukaiset euromäärät ovat arvioita 1.8.2022 lukien, lopulliset pisteluvut vahvistetaan lokakuussa 2021.

- Vanhempien tulot voivat pienentää tai korottaa opintorahan määrää.
- Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 1.8.2022 lukien 102,78 euroa kuukaudessa.
- Opintorahan vähävaraikorotukseen oikeutettu alle 20-vuotias sekä pienituloisen perheen alle 17-vuotias lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelija on oikeutettu oppimateriaalilisään (48,10 €/kk).
- Ulkomailla tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.
- Koulumatkatukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden koulumatkat voidaan korvata kuitenkin ilman omavastuuta koulumatkan pituuden ollessa vähintään viisi kilometriä.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2018	2020	2022 arvio
Lukio	25 525 (25 %)	31 371 (31 %)	27 000 (27 %)
Ammatillinen koulutus	86 303 (61 %)	89 462 (61 %)	87 000 (60 %)
Ammattikorkeakoulu	90 634 (66 %)	93 287 (64 %)	97 000 (66 %)
Yliopisto	88 525 (63 %)	92 991 (63 %)	96 000 (66 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 650 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa (laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 1080/2012). Vuonna 2022 arvioidaan valituksia tulevan vireille noin 3 200. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 7 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	3
--------------------------	---

Yhteensä	3
-----------------	----------

2022 talousarvio	650 000
2021 talousarvio	647 000
2020 tilinpäätös	641 000

52. *Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 132 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtiontakauksista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	93 000 000
Takausvastuusuoritukset	27 000 000
Maksuvapautukset	6 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkoavustukset	200 000
Yhteensä	132 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintolainaehtojen joustavoittaminen 1.8.2021 (HE opintotukilain muuttamisesta 84/2021 vp)	10 000
Opintolainahyvityksen saajamäärän kasvu	19 000
Takausvastuumenojen kasvu	4 000
Yhteensä	33 000

2022 talousarvio	132 200 000
2021 III lisätalousarvio	10 000 000
2021 talousarvio	99 200 000
2020 tilinpäätös	102 952 280

55. *Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 472 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahan ja asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	310 000 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	143 100 000
Asumislisä	19 000 000
Yhteensä	472 100 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus	4 500
Opintotuen käytön kasvu	9 000
Yhteensä	13 500

2022 talousarvio	472 100 000
2021 talousarvio	458 600 000
2020 tilinpäätös	449 220 499

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskeljaravintoloille Suomessa sijaitsevassa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttavaa täydennyskoulutusta tai erikoistumiskoulutusta suorittavien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 2,30 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskeljaravintolan pitäjälle enintään 1 euro, kuitenkin enintään opiskeljaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	33 064 000
Opiskeljaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
Yhteensä	35 564 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarvearvion tarkentuminen	-600
Yhteensä	-600

2022 talousarvio	35 564 000
2021 talousarvio	36 164 000
2020 tilinpäätös	17 178 062

59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 57 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (465/2019) säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2022 lukien.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Koulumatkatukioikeuden laajennus 1.8.2021	9 100
Yhteensä	9 100

2022 talousarvio	57 900 000
2021 talousarvio	48 800 000
2020 tilinpäätös	34 022 445

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista edistetään erityisesti taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalisen politiikan keinoilla. Vuonna 2022 tavoitteiden saavuttamista vaikeuttavat edelleen koronapandemian vaikutukset taiteen ja kulttuurin eri aloilla – taiteen ja kulttuurin alat ovat eniten pandemiasta kärsineitä aloja. Tavoitteena on saada taiteen ja kulttuurin tekeminen, tuotanto, kulutus ja käyttö palautumaan mahdollisimman hyvin koronaepidemian aiheuttamaa kriisiä edeltävälle tasolle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- *Luova työ ja tuotanto:* Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat.
- *Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin:* Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat.
- *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus:* Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat

Luovan työn ja taiteellisen ilmaisun muodot ovat monipuolistuneet ja toimintaympäristö muuttunut. Taiteen alat, niiden toimintamuodot ja rakenteet poikkeavat toisistaan. Koronapandemia on tehnyt näkyväksi myös sen, kuinka luova työ ja toiminta usein edellyttävät yleisöjen saataville päästämiseen huomattavaa teknisen ja muun avustavan työn panosta.

Toteutetaan koko kulttuuri- ja luovaa alaa elvyttäviä ja rakenteita vahvistavia toimia, joilla vahvistetaan samalla taiteilijoiden toimeentuloa ja asemaa työmarkkinoilla. Kulttuuri- ja luovan alan yritysten tarpeet huomioidaan osana yleisiä yritystoiminnan elvyttämistoimia, mutta myös kehitettäessä muita rahoitus-, tuki- ja verotusjärjestelmiä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Parannetaan taiteen ja kulttuurin toimialan edellytyksiä toipua koronapandemian aiheuttamista vaurioista huomioiden erityisesti taiteilijoiden aseman vahvistamista edellyttävät toimet.

— Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen elpymistä ja uutta kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen sekä kulttuurimatkailun edellytyksiä ottaen huomioon koronapandemian aikana tehdyt erityisesti jakeluun ja saatavuuteen liittyvät innovaatiot ja niiden hyödyntäminen.

— Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnoinnin teknistä infrastruktuuria.

— Toteutetaan luovien alojen toimintaedellytyksiä vahvistavan luovan talouden tiekartan toimia työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
<i>Taiteilijat</i>				
— vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	304/2 673	289/2 616	300/2 600	300/2 600
— pääkaupunkiseudulla asuvien osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista, %	51/52	51/57	51/55	51/55
— pääkaupunkiseudulla rekisteröityjen yhteisöjen osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen avustusten hakijoista/saajista, %	41/43	42/44	42/44	42/44
— taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 087	1 110	1 125	1 150
— uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	10,7	11,4	11	11
— taidealan ammattien työttömät työnhakijat	6 047	8 378	7 500	6 500
<i>Kulttuurin toimiala</i>				
— kulttuuriammateissa päätyössään toimivat (työvoimatutkimus)	138 000	-	128 000	133 000
— kulttuurialan yritysten toimipaikat	21 500	-	20 000	20 500
— kulttuurialan yritysten henkilöstö	53 000	-	50 000	52 000
— kulttuurialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	14	-	11	12
— pelialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	2,2	-	2,4	2,4

¹⁾ Vuosien 2020 ja 2021 luvut ovat arvioita ennen koronaepidemiaa.

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet takaavia taide- ja kulttuuripalveluja. Yhteiskunnan monimuotoistuesssa, alueiden erilaistuesssa ja kuntatalouden kiristyessä tarvitaan uudenlaista yhteistyötä kulttuuripalveluja tuottavien toimijoiden kesken sekä uusia osallisuutta ja osallistumista edistäviä malleja toimintaan. Digitaalisia palveluja kehitettäessä voidaan hyödyntää koronapandemian aikana saatuja kokemuksia.

Yleisten kirjastojen toiminnoissa ja palveluissa on tarpeen parantaa erityisesti digitaalisten sisältöjen yhdenvertaista saatavuutta. Alueellisesti kattavan ja monimuotoisen taide- ja kulttuurifestivaalitoiminnan edistäminen pohjautuu vuoteen 2025 ulottuvan toimintaohjelman linjauksiin. Kuntien kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen kehittämisen tueksi tarvitaan tietopohjan vahvistamista.

Taide ja kulttuuri lisäävät ihmisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden tulee näkyä ja vaikuttaa ihmisten arjessa, kuten varhaiskasvatuksessa ja koulupäivän yhteydessä tapahtuvassa harrastustoiminnassa, elinympäristöissä sekä sosiaali- ja terveystoimen palveluissa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö palaa vuotta 2020 edeltäneelle tasolle.

— Vahvistetaan kulttuurisen moninaisuuden toteutumista taiteen ja kulttuurin sisällöissä ja palveluissa sekä toimialan toimijarakenteissa huomioiden työryhmän vuonna 2020 tekemät asiaa koskevat linjaukset ja toimenpide-ehdotukset ja toteuttamalla ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa.

— Juurrutetaan taiteen ja kulttuurin harrastamista koulupäivän yhteyteen osana ns. Suomen mallin toteuttamista sekä taide- ja kulttuuripalvelutoimintaa osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

— Annetaan hallituksen esitys uudeksi Näkövammaisten kirjastoa Celiaa koskevaksi laiksi.

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
<i>Kansalliset taidelaitokset</i>				
<i>Suomen kansallisooppera ja -baletti</i>				
— esitysten määrä	622	681	600	600
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	221	68	220	220
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	286	90	300	300
<i>Suomen Kansallisteatteri</i>				
— esitysten määrä	1 086	499	900	1 000
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	191	59	145	110
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	201	65	155	150
<i>Kansallisgalleria</i>				
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	20	26	9	12
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	521	324	392	265
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	2 720	2 584	2 500	2 800
<i>Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot</i>				
— teattereiden esitysten määrä	11 800	6 300	12 200	12 000
— teattereiden kävijät, 1 000 henk.	2 240	820	2 200	2 200
— orkestereiden konserttien määrä	2 800	1 371	1 450	2 800
— orkestereiden konserttien kuulijat, 1 000 henk.	960	287	350	960

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
— museoiden kävijät (valtionosuutta saavat ja muut päätoimisesti hoidetut museot), 1 000 henk.	7 636	4 461	7 000	7 000
<i>Elokuva</i>				
— Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	32	30	40	40
— kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	1 400	1 550	2 000	2 000
<i>Kuvataide</i>				
—käyntikerrat kuvataidekohteissa (taidemuseot, taidegalleriat ja kuvataidetapahtumat, 1 000 henk.	4 868	-	2 100	3 600
<i>Yleiset kirjastot</i>				
— pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	717	719	719	719
— yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	85 942	70 366	86 000	86 000
— fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	53 732	35 253	54 000	54 000
— kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	47 020	49 999	50 000	50 000
— kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	993	661	999	999
<i>Kuntien kulttuuritoiminta</i>				
Kulttuuritoiminnan nettokäyttökustannukset: ka. €/asukas ²	150	-	144	146

¹⁾ Vuosien 2020 ja 2021 luvut ovat arvioita ennen koronaepidemiaa.

²⁾ Kustannukset sisältävät taiteen perusopetuksen, kirjastot, museot, näyttelyt, teatterin, tanssin ja sirkuksen, musiikin ja muun kulttuuritoiminnan.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuurin toimialan rahoitusjärjestelmien kehittämisessä on tärkeää pitää yllä tasapaino rahoituksen ennakoitavuuden ja joustavuuden välillä. Tässä tarkoituksessa on toteutettu museoita ja toteutetaan esittäviä taiteita koskevat valtionosuusjärjestelmän uudistukset. Kulttuuriperintöalalla muinaismuistolain ajantasaistaminen on monivuotinen prosessi. Kulttuuriperintö nähdään monipuolisesti sen hyödyntämismahdollisuuksien ja yhteiskunnallisten vaikutusten näkökulmasta. Kulttuuriaineistojen digitointia jatkettaessa aineistot saadaan laajasti käytettäväksi ja niiden pitkäaikaissäilytys tulee näin turvatuksi.

Kestävän kehityksen arvojen ja periaatteiden mukainen toiminta ulottuu taide- ja kulttuuripolitiikan kaikille osa-alueille. Se voi johtaa toimialan toimintatapojen uudistumiseen ja toimia muutosvoimana laajemmin yhteiskunnassa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

- Tuetaan koko taiteen ja kulttuurin toimialan selviämistä koronapandemian aiheuttamista seurauksista.
- Toimeenpannaan esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistus.
- Uudistetaan muinaismuistolaki.
- Valmistellaan valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiaksi.
- Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikaissäilytyksen lisääntymistä.
- Aloitetaan vuonna 2021 hyväksyttävän arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimeenpano.
- Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.

Finna-palvelu, mittarit	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Aineistoja tarjoavien organisaatioiden määrä	369	384	400	420
Haettavissa oleva aineistomäärä (milj.)	16,5	15,9	19	18
Verkossa saatavilla olevat aineistot (milj.)	2,1	2,1	2,7	2,7
Verkkokäynnit (milj.)	43	44,2	44	46

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 265 000 euroa.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus on taiteen asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää taidetta ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti. Viraston tehtävänä on edistää taiteilijoiden työtä ja toimeentuloa, vahvistaa yhteiskunnan demokraattista ja tasa-arvoista kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä seurata ja arvioida keskuksen toimialan kehitystä ja tehdä kehittämissuhteita.

Taiteen edistämiskeskus rahoittaa taiteilijoiden työtä ja erilaisten yhteisöjen toimintaa vuosittain. Virasto edistää taiteen ja taiteilijoiden asemaa sekä taiteen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja saatavuutta kehittämissuhteilla ja muilla palveluilla.

Viraston yhteydessä toimii luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat, alueelliset taidetoimikunnat sekä Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta ja Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää vertaisarviointiin perustuen apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategian laadintaan. Lisäksi viraston yhteydessä toimii Esittävän taiteen valtiosuuslautakunta, jonka tehtävänä on antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtiosuuskelpoisuutta koskevista hakemuksista.

Viraston yhteydessä toimii taideneuvosto. Sen tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taidetoimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä.

Taiteen edistämiskeskuksen tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Edistää taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä.
- Vahvistaa demokraattisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Taiteen edistämiskeskukselle seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteen:

- Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Tuloksellisuuden tunnusluvut				
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	13 040	23 881 ¹	18 000 ¹⁾	11 000
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	2 966	7 795 ¹⁾	6 750 ¹⁾	2 500
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	14	12	12	12
Tukimuotojen lukumäärä	22	19	19	19
Toimielinten lukumäärä	24	24	24	23
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	80 ² / 45,6	74,3 ²⁾ / 44,7	80 ²⁾ / 47	80 ²⁾ / 48
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,4	3,6	3,6	3,6

¹⁾ sisältää korona-apurahat

²⁾ sisältää määräaikaiset taiteenedistäjät, joiden palkkakulut on maksettu rahapelitoiminnan tuotoista (mom. 29.80.52)

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	11 922 ¹ / 3 931	4 268	4 276
Bruttotulot	7	-	11
Nettomenot	11 915 ¹⁾ / 3 924	4 268	4 265
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	249		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	459		

¹⁾ sisältää lisätalousarvioissa päätetyt korona-apurahat (siirtomenot)

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Esittävän taiteen valtionosuuslautakunta (siirron palautus momentille 29.80.31)	-20
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-9
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-4
Palkkausten tarkistukset	30
Yhteensä	-3

2022 talousarvio	4 265 000
2021 III lisätalousarvio	-4 000
2021 II lisätalousarvio	64 910 000
2021 I lisätalousarvio	15 000 000
2021 talousarvio	4 268 000
2020 tilinpäätös	12 125 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 905 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon hyväksytyyn ja kansainvälisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta, esittelemisestä ja kehittämisestä. Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla. Suomenlinnan hoitokunta huolehtii linnoituksen säilymisestä, kävijähallinnan ja käytönhallinnan kestävästä tasapainosta.

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Osaavalla ja oikea-aikaisella korjausrakentamisella sekä restauroinnilla edistetään kulttuurista ja ekologista kestävyttä. Toteutetaan Agenda 2030:n tavoitteista erityisesti kestäväan matkailuun liittyviä toimenpiteitä.
- Kerrotaan kävijöille Suomenlinnan maailmanperintöarvoista ja niiden suojelusta sekä kannustetaan heitä toimimaan vastuullisesti.
- Edistetään sidosryhmien keskinäistä vuorovaikutusta.
- Maailmanperintökohteen erityiset yleismaailmalliset arvot, autenttisuus ja eheys säilyvät, riskeihin on varauduttu ja kohteen hoito toteuttaa kestävää kehitystä. Maailmanperintökohteen arvojen säilymisestä huolehditaan hoito- ja käyttösuunnitelman avulla.
- Varaudutaan Covid-19 -pandemian seurauksena tapahtuneen kävijämäärän vähenemisen aiheuttamaan tulojen menetykseen ja uudenlaisten asiakasryhmien hakemiseen. Menetykset kohdentuu sekä kävijämääriin että aluetaloudelliseen vaikutukseen.

Suomenlinnan hoitokunnan tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.80.75 määrärahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Suomenlinnan hoitokunnalle seuraavat tavoitteet:

	2021		2022	
	2019 toteutuma	2020 toteutuma	tavoite/arv io	tavoite/arv io
Tuloksellisuuden tunnusluvut				
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Suomenlinnan paikallistaloudellinen vaikutus (milj. euroa)	24	-	8	12
Toiminnallinen tehokkuus				
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %	94	93,2	92	88
Vuokratuotot, kasvu %	1,0	-4,0	-6,5	-9,5
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	82	76,5	83	83
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)	3,7	3,75	3,7	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	9 134	8 293	9 405
Bruttotulot	6 873	6 190	6 500
Nettomenot	2 261	2 103	2 905
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	357		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 296		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	6 873	6 200	6 340
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 630	6 820	6 820
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	242	-620	-320
Kustannusvastaavuus, %	104	91	95

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-5
Palkkausten tarkistukset	7
Tasomuutos	800
Yhteensä	802

2022 talousarvio	2 905 000
2021 II lisätalousarvio	700 000
2021 talousarvio	2 103 000
2020 tilinpäätös	3 200 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 188 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään vuokrasopimus Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosasta siten, että vuokrauksesta aiheutuvat kokonaismenot ovat vuosina 2024—2038 yhteensä enintään 29 250 000 euroa.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluva Suomen kansallismuseo vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta sekä museo- ja nähtävyyshankkeiden ohjelmistosta ja yleisötyöstä.

Museoviraston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta kulttuuriperintöön
- huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana
- edistää kestäväää kehitystä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja omien toimintatapojen muutoksen kautta
- osallistua aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

- Palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi tutkimuksen edistämiseksi ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä.
- Uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä. Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimintamallin suunnittelu ja toteuttaminen käynnistetään.

	2019	2020	2021	2022
Tuloksellisuuden tunnusluvut	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	465 834	947 311	700 000	700 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	263 795	266 255	305 000	310 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	762 481	495 486	600 000	600 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,37	3,15	2,15	2,16
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,96	5,78	3,87	3,9
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,85	3,83	3,78	3,79
Henkilötyövuodet	276	274	275	275

Valtuuden mukaisen Museoviraston Kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennusosan kokonaisvuokra on 1,95 milj. euroa vuodessa ja sopimuksesta aiheutuva lisämäärärahatarve on 450 000 euroa vuosina 2024 ja 2025. Museoviraston osuus vuokrasta on 450 000 euroa vuodessa, joka katetaan vuodesta 2026 alkaen nykyisen vuokrasopimuksen päättymisen johdosta säästyvillä toimintamenoilla. Loppuosa vuokrasta katetaan edelleenvuokrauksesta saatavilla tuloilla. Museovirasto vuokraa edelleen

tilaa Kansallisgallerialle, jonka osuus vuokrasta on 1,3 milj. euroa vuodessa ja muille toimijoille, joiden osuus vuokrasta on 200 000 euroa vuodessa.

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	28 804	25 814	27 688
Bruttotulot	6 434	3 500	3 500
Nettomenot	22 371	22 314	24 188
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	994		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 722		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiinteistövuokrien indeksikorotukset	71
Suomen Kansallismuseo; kompensatio tulojen vähenemisen johdosta	250
Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen –hanke	1 530
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-42
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-22
Palkkausten tarkistukset	87
Yhteensä	1 874

2022 talousarvio	24 188 000
2021 III lisätalousarvio	-22 000
2021 II lisätalousarvio	700 000
2021 talousarvio	22 314 000
2020 tilinpäätös	24 099 000

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 641 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Näkövammaisten kirjasto (Celia) on saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus, joka tukee lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemiseen, oppimiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Celia tuottaa ja välittää kirjallisuutta saavutettavassa muodossa, kuten äänikirjoina ja pistekirjoina, yhteistyössä kirjastojen ja kustantajien kanssa sekä tarjoaa neuvontaa saavutettavassa julkaisemisessa.

Celia tuottaa lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalia sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevia kirjoja uudistetun julkaisupolitiikan mukaisesti.

Celia välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön noin 1,24 miljoonaa kertaa vuodessa yhteistyössä yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen sekä muiden yhteisöjen kanssa. Palvelu on asiakkaille maksutonta.

Näkövammaisten kirjaston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- kehittää verkkopalveluita
- edistää saavutettavaa julkaisemista
- vahvistaa palveluiden saatavuutta palvelukumppanien kautta
- kehittää tuotteita ja palveluita lapsille ja nuorille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- täydentää saavutettavaa julkaisemista Celian kirjatarjonnalla

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Näkövammaisten kirjasto Celialle seuraavat tavoitteet:

	2019	2020	2021	2022
Tuloksellisuuden tunnusluvut	toteutuma	toteutuma	tavoite/arvio	tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Vuosittaiset kirjahankinnat Celian kokoelmaan (tuotanto+valmishankinnat)	1 630	1 359	1 250	1 250
— Saavutettavan julkaisemisen suositukset, saavutettavuusneuvonta ja -koulutukset, lkm	63	58	30	30
— Aktiivisten lasten ja nuorten osuus Celian rekisterissä olevista lapsista ja nuorista, %	21	18	18	20
— Oppikirjatoimitusten määrä	56 344	58 069	42 500	36 000
Toiminnallinen tehokkuus				
— Asiakkaita palveluiden piirissä	65 096	76 000	86 000	98 000
— Verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista, %	79	83	84	86
— Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, %	67	71	75	80
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	43	43	45	45
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,36	3,51	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020	2021	2022
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	5 425	5 540	5 671
Bruttotulot	43	30	30
Nettomenot	5 382	5 510	5 641
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	597		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	677		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Taktiilituotteiden, kohokuvioiden ja -karttojen tuottaminen ja tarjoaminen	125
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-11
Palkkausten tarkistukset	17
Yhteensä	131
2022 talousarvio	5 641 000
2021 talousarvio	5 510 000
2020 tilinpäätös	5 461 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 081 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kaluste- ja laitehankintoihin
- 2) avustusten maksamiseen
- 3) enintään 250 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, edistää audiovisuaalista kulttuuriperintöä sekä turvaa lasten kehitystä ja hyvinvointia mediaympäristössä.

KAVI hankkii kokoelmiinsa lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisia filmi- ja videotuotannon esityskopioita ja oheismateriaaleja, tallentaa digitaalisesti radion ja television ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti, ottaa vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuista tallenteita lakisääteisinä talletuksina sekä valvoo kuvaohjelmien tarjoamista ja kuvaohjelmaluokittelijoiden työtä julkisen valvontasuunnitelman mukaisesti. KAVI ylläpitää rekisteriä kuvaohjelmien tarjoajista ja kuvaohjelmaluokittelijoista sekä julkista kuvaohjelmaluetteloa. KAVI tarjoaa koulutusta, ohjausta ja tukipalveluita kuvaohjelmaluokittelijoille ja kuvaohjelmien tarjoajille sekä ylläpitää ja kehittää luokitteluohjelmistoa.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Kotimaisen kulttuuriperinnön saavutettavuutta ja käytettävyyttä lisätään digitoimalla aineistoja ja kokoelmia sekä tarjoamalla digitoituja sisältöjä yleisön saataville Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymä Finnan sekä KAVIn radio- ja tv-arkiston katselu- ja kuuntelupisteiden kautta.
- Elokuvakulttuurin ja -kasvatuksen tarjontaa monipuolistetaan ja elokuvakulttuurin saavutettavuutta lisätään erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille.

— Kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta edistetään ja lapsille turvallista mediaympäristöä tuetaan valvomalla kuvaohjelmien tarjontaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille seuraavat tavoitteet:

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2020			
	2019 toteutuma	tavoite/arvio	2021 tavoite/arvio	2022 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	138 951	141 528	146 100	147 900
— Maksulliset palvelut/esitystoiminnan katsojamäärät	49 262	24 579	56 000	56 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuina (rtva) ¹	604	662	720,2	778,2
— Mediakasvatuskoulutusten ja -luentojen määrä, vähintään	34	22	29	29
— Kuvaohjelmien tarjontaan kohdistuvien valvontatapahtumien määrä	104	42	52	54
Toiminnallinen tehokkuus				
— Kokoelma- ja arkistotyö yht., euroa/elokuva	24,29	21,45	23,70	23,41
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavua	2 358	1 698	1 934	1 629
— Kuvaohjelmien luokittelun kustannukset, euroa/ohjelma ²	135	211	150	150
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma ³	219	239	375	375
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	80	80	76	76
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,51	3,47	3,6	3,6

¹⁾ Kumulatiivinen kertymä. Luvussa huomioitu Ylen vanha digitoitu, omatuotantoinen aineisto, jota toimitetaan KAVIin vuodesta 2014 eteenpäin.

²⁾ Tilauksesta luokitellut

³⁾ Uudelleenluokitellut

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021		
	2020 toteutuma	varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	7 394	8 047	7 896
Bruttotulot	557	740	815
Nettomenot	6 837	7 307	7 081
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	520		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	810		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto ja ylläpito	83
Kertamenon poistuminen	-270
Museoesineiden ja oheisaineistojen siirto	-50
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-14
Palkkausten tarkistukset	25
Yhteensä	-226

2022 talousarvio	7 081 000
2021 II lisätalousarvio	50 000
2021 talousarvio	7 307 000
2020 tilinpäätös	7 127 000

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 887 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun lain (194/2016) mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

Selvitysosa: Ylimääräinen taiteilijaeläke vuonna 2021 on 1 387,76 euroa kuukaudessa. Osaeläke on puolet täyden eläkkeen määrästä. Ylimääräistä taiteilijaeläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään. Määräraha on laskettu vuoden 2022 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2673).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläkkeiden indeksitarkistus	268
Yhteensä	268

2022 talousarvio	19 887 000
2021 talousarvio	19 619 000
2020 tilinpäätös	18 570 530

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 17 070 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshoiteiden tilakustannuksiin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään Kansallismuseon lisärakennusta koskeva vuokrasopimus siltä osin kuin vuoden 2021 talousarviossa myönnettyä valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Uusimalla vuoden 2021 talousarviossa myönnetty valtuus varaudutaan Museoviraston ja Senaatti-Kiinteistön välisen vuokrasopimuksen allekirjoituksen siirtymiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokrien indeksitarkistus	169
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	15
Yhteensä	184
<hr/>	
2022 talousarvio	17 070 000
2021 III lisätalousarvio	15 000
2021 talousarvio	16 886 000
2020 tilinpäätös	14 924 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 886 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin	2 766 000
Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon, yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin sekä yleisten kirjastojen tietokanta- ja aineistopalvelujen tuottamiseen	900 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
Yhteensä	3 886 000

Yleisten kirjastojen toiminnalla edistetään väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Valtionavustuksilla tuetaan yleisten kirjastojen yhdenvertaista toimintaa ja toiminnan alueellista kehittämistä. Tavoitteena on turvata yleisten kirjastojen verkon toimivuus, toiminnan laatu sekä tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus koko väestölle.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja	2019		2021	2022
	toteutuma	2020 toteutuma	arvio	arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	283	278	290	290
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	37	29	36	36
Henkilötyövuodet/1 000 asukasta	0,7	0,7	0,7	0,7
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 981	1 554	1 995	1 995
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	9,8	6,4	9,9	9,9
Verkkokäynnit, kpl/asukas	8,6	9,1	8,7	9,5
Lainaukset, kpl/asukas	15,7	12,8	16	16
Toimintakustannukset, euroa/asukas	60	58	60	60

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (2,2 %)	60
Kertaluonteisten erien poisto	-2 000
Yhteensä	-1 940

2022 talousarvio	3 886 000
2021 talousarvio	5 826 000
2020 tilinpäätös	5 812 000

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 139 798 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 3 000 000 euroa esittävän taiteen valtionosuusuudistukseen liittyvien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on esittävällä taiteella enintään 3 967 ja museoilla enintään 1 295.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on musiikilla 54 129 euroa, muulla esittävällä taiteella 62 038 euroa ja museoilla 78 901 euroa henkilötyövuotta kohden.

Museoiden alueellisiin tehtäviin on tarkoitus osoittaa enintään 156 henkilötyövuotta. Museoiden valtakunnallisiin tehtäviin on tarkoitus myöntää harkinnanvaraista korotusta enintään 5 900 000 euroa.

Esittävän taiteen valtionosuusuudistuksen toimeenpanoon varatusta määrärahasista on tarkoitus käyttää valtionosuuksina enintään 8 000 000 euroa ja lisäksi korotettuna valtionosuutena enintään 3 888 000 euroa.

Esittävän taiteen valtionosuusuudistuksen toimeenpanoon varatusta määrärahasista vapaan ammatilaiskentän kehittämiseen on tarkoitus myöntää harkinnanvaraista valtionavustusta enintään 3 000 000 euroa.

Lakisäätöisiin valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty yhteensä 7 258 000 euroa momentilla 29.80.52.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Valtionosuudet budjettivaroista (mom.29.80.31)	Valtionosuudet rahapelitoiminnan voittovaroista (mom. 29.80.52)	Yhteensä
Esittävän taiteen valtionosuus	81 302 000	4 438 000	85 740 000
Museoiden valtionosuus	47 496 000	2 820 000	50 316 000
Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen käytettäväksi valtionosuuksina	8 000 000	-	8 000 000
Esittävän taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen Taiteen edistämiskeskuksen jaettavaksi valtionavustuksina vapaan ammattilaiskentän kehittämiseen	3 000 000	-	3 000 000
Yhteensä	139 798 000	7 258 000	147 057 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Audiovisuaalinen kannustinjärjestelmä (siirron palautus momentilta 32.20.40)	250
Esittävän taiteen valtionosuuslautakunta (siirron palautus momentilta 29.80.01)	20
Esittävän taiteen vos-järjestelmän uudistaminen (HO 2019)	8 500
Indeksitarkistus (2,2 %)	3 216
Kustannustason tarkistus, museot	674
Kustannustason tarkistus, musiikki	1 145

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Kustannustason tarkistus, muu esittävä taide	416
Luova Eurooppa -ohjelma (siirto momentille 29.01.02)	-259
Rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoiminen, muutos	-3 361
Yhteensä	10 601

2022 talousarvio	139 798 000
2021 talousarvio	129 197 000
2020 tilinpäätös	125 150 962

34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 90 249 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 1 210 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 § mukaisten valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille.
- 3) enintään 150 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 4) enintään 90 000 euroa taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamiseen liittyvistä selvityksistä ja kehittämisen aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 179 400 tuntia.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa käytetty euromäärä yksikköä kohden (ei sis. alv) taiteen perusopetuksessa on 83,70 euroa/opetustunti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvonlisäverollisten toimijoiden määrän kasvu	50
Kustannustason muutos (2,2 %)	2 005
Kustannustason tarkistus	-389
Yhteensä	1 666

2022 talousarvio	90 249 000
2021 II lisätalousarvio	4 000 000
2021 talousarvio	88 583 000

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2022 talousarvio	252 000
2021 talousarvio	252 000
2020 tilinpäätös	46 328

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 26 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahasta maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

2022 talousarvio	26 648 000
2021 talousarvio	26 648 000
2020 tilinpäätös	26 648 000

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 599 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

- 2) rakentamisen prosenttiperiaatteen edistämiseen
- 3) lastenkulttuurin avustamiseen
- 4) Kansallisgallerian arvonnisäveromenojen sekä tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen
- 5) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeeseen
- 6) Kansallisteatterin peruskorjaukseen
- 7) Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnitteluun sekä toiminnan valmisteluun ja käynnistämiseen
- 8) Kansallisoopperan ja -baletin väistötilojen kustannusten korvaamiseen
- 9) Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen.

Valtuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö saa myöntää avustusta enintään 7 000 000 euroa Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeen toteuttamiseen. Valtion rahoituksen edellytyksenä on, että kulttuuripääkaupungiksi valittu kaupunki rahoittaa hanketta joko omalla tai hankkimallaan rahoituksella vähintään yhtä suurella rahoitusosuudella kuin valtio.

Selvitysosa: Suomi on käynnistänyt huhtikuussa 2019 Euroopan kulttuuripääkaupungin valintamenettelyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 445/2014/EU mukaisesti. Suomessa toteutettavalla valintamenettelyllä valitaan yksi maamme kaupunki vuoden 2026 Euroopan kulttuuripääkaupungiksi. Valtio on osoittanut hankkeelle vuoden 2020 talousarviossa 200 000 euroa ja vuoden 2021 talousarviossa 400 000 euroa. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä ehdotetaan 500 000 euroa. Määrärahararve vuosina 2023—2026 on yhteensä 5 900 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Bulevardin teatteriyhdistys ry:n toiminta	290 000
Rakentamisen prosenttiperiaatteen edistäminen	500 000
Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset	1 000 000
Kansallisgallerian arvonnisäveromenojen korvaaminen	300 000
Kansallisgallerian tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset	1 909 000
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	500 000
Kansallisteatterin peruskorjaus	10 000 000
Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelun ja toiminnan valmistelun ja käynnistämisen kustannukset	300 000
Kansallisoopperan ja baletin väistötiloista aiheutuvat kustannukset	800 000
Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen	1 000 000
Yhteensä	16 599 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelu sekä toiminnan valmistelu ja käynnistäminen	300
--	-----

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Euroopan Kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	100
Kansallisoopperan ja -baletin väistötilat	800
Kansallisteatterin Pienen näyttämön peruskorjaus	10 000
Kertaluonteisten erien poisto	-4 290
Kulttuurimatkailun vahvistaminen (HO 2019)	-3 000
Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset (HO 2019)	-2 000
Lukuliikkeen toiminnan jatkaminen (HO 2019)	-1 000
Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen	1 000
Yhteensä	1 910

2022 talousarvio	16 599 000
2021 III lisätalousarvio	4 300 000
2021 II lisätalousarvio	55 500 000
2021 I lisätalousarvio	5 000 000
2021 talousarvio	14 689 000
2020 tilinpäätös	107 784 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 16 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	13 339 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	539 000
Yhteensä	16 978 000

Taiteilija-apurahan suuruus on vuonna 2022 2 039,63 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja

kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-939
Taiteilija-apurahojen tason korotus (HO 2019)	400
Palkkausten tarkistukset	57
Yhteensä	-482

2022 talousarvio	16 978 000
2021 talousarvio	17 460 000
2020 tilinpäätös	15 947 936

52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 155 967 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Taiteen edistämiskeskuksesta annetun lain mukaisiin Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahiin ja avustuksiin, enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahiin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin
- 3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti
- 4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä esittävän taiteen edistämisestä annetun lain (1082/2020) 10 §:n mukaisten avustusten maksamiseen esittävän taiteen toimintayksiköille
- 6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen sekä menoihin, jotka aiheutuvat vähälevikkisen laatukirjallisuuden ja vähälevikkisten kulttuurilehtien hankinnoista yleisiin kirjastoihin
- 7) museolain (314/2019) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

8) Suomen elokuväsäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä enintään 2 603 000 euroa Suomen elokuväsäätiön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen

9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen

10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperalle ja -baletille enintään 36 287 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 10 821 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 12 507 000 euroa

12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin

13) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen kansainvälisten kulttuuriperintosopimusten toimeenpanon määräaikaiksiin tehtäviin.

Kohdasta 2) myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3) määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Luova työ ja tuotanto	54 856 000
Elokuva	22 784 000
Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus)	13 794 000
Kirjallisuus	837 000
Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu	4 730 000
Kulttuurin tuotanto ja levitys	12 711 000
2) Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin	24 520 000
Kirjastot ja tiedon saatavuus	5 514 000
Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta	19 006 000
3) Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	76 591 000
Museot ja kulttuuriperintö	7 842 000
Kulttuuritilat	2 740 000
Kansalliset kulttuurilaitokset	63 503 000
Kulttuurikasvatus sekä kulttuuripolitiikan tutkimus ja kehittäminen	2 506 000
Yhteensä	155 967 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Audiovisuaalisen kannustinjärjestelmän käyttöönotto rahapelitoiminnan jakamattomista voittovaroista	-250
Kertaluonteisen erän poisto	-20 000

Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-14 058
Yhteensä	-34 308

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	155 967 000
2021 talousarvio	190 275 000
2020 tilinpäätös	182 294 556

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 24 801 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen valtion omistamissa toimitiloissa toimivien taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää 14:n valtakunnallisesti merkittävän taide- ja kulttuurilaitoksen tilakustannusten avustamiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansallisoopperan kampaamo-maskin ja pukuhuollon perusparannus	100
Saamelaismuseo Siidan laajennus	984
Vuokrien indeksikorotukset (1 %)	350
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	30
Yhteensä	1 464

2022 talousarvio	24 801 000
2021 III lisätalousarvio	30 000
2021 talousarvio	23 337 000
2020 tilinpäätös	25 282 877

55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen

4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa Europeanaa

5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämistä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin

6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin

7) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pitkäaikaissäilytettävän aineiston lisääntyminen, Finna-palvelun lisääntynyt käyttö ja kulttuuriperinnön digitointi	150
Yhteensä	150

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 95 % siirtomenoihin ja 5 % kulutusmenoihin.

2022 talousarvio	2 100 000
2021 talousarvio	1 950 000
2020 tilinpäätös	1 950 000

72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenon poistuminen	-250
Yhteensä	-250

2022 talousarvio	739 000
2021 talousarvio	989 000
2020 tilinpäätös	729 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 899 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	799 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	3 100 000
Yhteensä		3 899 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2022 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

2022 talousarvio	3 899 000
2021 III lisätalousarvio	830 000
2021 talousarvio	3 899 000
2020 tilinpäätös	5 504 000

88. Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat osallistuvat pääoman maksamiseen vähintään 5 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Rahaston pääoma ja sen tuotto on tarkoitus käyttää kulttuurin ja luovien alojen tukemiseen. Rahastosta rahoitettaisiin suurimpia ja vaikuttavimpia kulttuurin ja luovien alojen hankkeita. Rahastosta voitaisiin myöntää tukea investointeihin, avustuksia hankkeisiin sekä toiminnan mahdollistavaa rahoitusta. Tukea kohdistettaisiin koko Suomen alueelle. Valtion rahoitusosuus on enintään 15 000 000 euroa edellyttäen, että yksityisten rahoittajatahojen osuus on vähintään 5 000 000 euroa.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	15 000 000
------------------	------------

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2022 talousarvio	40 000
2021 talousarvio	40 000
2020 tilinpäätös	—

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntaa edistävät järjestöt.

Liikuntapolitiikan päämääränä on väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan lisääminen, eettisen kilpa- ja huippu-urheilun edistäminen, osallisuuden kasvattaminen sekä sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen. Liikunnallisen elämäntavan perusta luodaan perheissä, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja liikuntaharrastuksissa. Liikunnan edistämistoimenpiteitä suunnataan kaikkiin elämänkulun vaiheisiin liikuntaolosuhteita kehittämällä, organisaatioiden toimintakulttuureja liikunnallistamalla, liikuntaseurojen ja -järjestöjen toimintaa tukemalla sekä huippu-urheilua tukemalla. Erityisesti liikkumattomuuden ja liian vähäisen fyysisen aktiivisuuden aiheuttamiin yksilöllisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin vastataan toimeenpanemalla valtakunnallista Liikkuvat-ohjelmaa. Liikunnan toimialan johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapoliittisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalle seurannalle ja arvioinnille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Liikunnallinen, terveyttä ja hyvinvointia edistävä elämäntapa lisääntyy
- Liikunta lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Liikunta on tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunnan ja huippu-urheilun eettinen perusta vahvistuu
- Huippu-urheilumme on kansainvälisesti menestyvää ja kansallisesti arvostettua.

Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet

Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään systemaattisesti. Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista.

Liikunnan kansalaistoiminta on aktiivista ja osallistavaa. Tuetaan paikallista seuratoimintaa ja muuta liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa sekä matalan kynnyksen liikuntatoimintaa. Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä.

Vahvistetaan liikuntajärjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kansainvälisiä urheilun suur tapahtumia ja liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät eri ikä- ja väestöryhmissä. Tuetaan valtakunnallisia liikunnan edistämishoelmia eli Liikkuvat-ohjelmia liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi eri ikä- ja väestöryhmissä (Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja-ohjelmat). Avustetaan Liikkuvat-ohjelmien toimeenpanoa tukevia liikunnallisen elämäntavan hankkeita. Tuetaan erityisesti lasten ja nuorten liikunnan harrastamista. Vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikunnassa.

Kehitetään huippu-urheilua kansainvälisen menestyksen, korkeatasoisen osaamisen ja urheilun arvostuksen vahvistamiseksi. Tuetaan lahjakkaiden urheilijoiden valmentautumisen edellytyksiä, kehitetään urheilu-uran ja opiskelun yhdistämisen mahdollisuuksia ja valmentautumisen toimintaympäristöjen kehittämistä. Tuetaan lajien välisen yhteistyön vahvistumista ja lajiliittojen mahdollisuuksia edistää oman lajinsa huippu-urheilumenestystä. Vahvistetaan liikunnan ja huippu-urheilun eettisiä toimenpiteitä avustamalla Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) toimintaa.

Toimialan osaaminen ja tietopohja vahvistuvat ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti. Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suunnassa. Vahvistetaan tiedonhankintaa ja hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa. Tuetaan tiedon tuotantoa liikuntapaikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi. Kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää.

Liikunnan asema eri hallinnonalojen päätöksenteossa vahvistuu. Varmistetaan liikunnan edistämisen huomioiminen kuntien strategioissa ja liikuntapoliittisissa toimenpiteissä. Toimeenpannaan erityisesti Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen avulla Liikuntapoliittisen selonteon ja hallitusohjelman kirjaukset poikkihallinnolliseen fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan edistämisen yhteiseen työhön liittyen. Valtion liikuntaneuvosto arvioi eri ministeriöiden toimenpiteiden vaikutukset liikunnan edistämässä.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2017 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
Liikuntaa tai urheilua liikunta- ja urheiluseuroissa harrastavien osuus, %¹			
9—13 -vuotiaat			
— tytöt	64	66	66
— pojat	67	67	67
15-vuotiaat			
— tytöt	44	41	41
— pojat	47	46	46
15—24 -vuotiaat			
— tytöt	27	26	26
— pojat	24	39	39
Vakituisesti useita tunteja viikossa kuntoliikuntaa tai urheilua harrastavien osuus, %²			
20—54 -vuotiaat	30	31	31
— naiset	-	28	28

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

	2017 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
— miehet	-	34	34
55—74 -vuotiaat	15	18	18
— naiset	-	17	17
— miehet	-	18	18

**Kansallisten liikuntasuositusten mukaisesti liikkuvien osuudet,
%³**

9-vuotiaat			
— tytöt	40	40	40
— pojat	44	52	52
11-vuotiaat			
— tytöt	34	40	40
— pojat	47	46	46
13-vuotiaat			
— tytöt	22	29	29
— pojat	32	35	35
15-vuotiaat			
— tytöt	13	15	15
— pojat	23	23	23
Aikuiset (18+ vuotiaat)			
— miehet	39	39	39
— naiset	34	34	34

**Koululaisten Move!-mittausten 20 m juoksutestin mediaanitulokset
(min:sek)**

11-vuotiaat			
— tytöt	3 min 58 s	3 min 44 s	3 min 44 s
— pojat	4 min 35 s	4 min 19 s	4 min 19 s
15-vuotiaat			
— tytöt	4 min 41 s	4 min 26 s	4 min 26 s
— pojat	5 min 55 s	5 min 53 s	5 min 53 s

**Varusmiespalvelukseen astuvien alokkaiden Cooper-juoksutestin
keskiarvo (metriä)⁴**

2 402	2 377	2 377
-------	-------	-------

¹⁾ V. 2017 tulokset ovat yhteenvetoarvio Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2016 tutkimuksesta sekä Nuorten vapaa-aikatutkimuksesta 2015. V. 2020: 9—13 -vuotiaiden sekä 15-vuotiaiden tulokset perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2018-tutkimukseen, tutkijoilta saatuun lisäanalyysiin. 15—24 -vuotiaiden tulokset perustuvat lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukseen 2018, tutkijoilta saatuun lisäanalyysiin (urheilu- ja liikuntaseurassa vähintään viikoittain liikkujien osuus).

²⁾ V. 2017: Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH sekä FinSote 2017—2018 -tutkimukset (THL). "Kuinka paljon liikutte ja rasitate itseänne ruumiillisesti vapaa-aikana? Harrastan varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua kuten juoksua, hiihtoa, uintia tai pallopelejä useita tunteja viikossa" osuus (20—54 v. ja 55—74 v. ikäryhmät. V. 2020: Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin tutkimuskeskus. Vakituisesti useita tunteja viikossa vähintään kuntoliikuntaa harrastavien osuus (%).

³⁾ V.2017: Luvut perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2016 ja 2018 tutkimuksiin (itsearvioitu liikunta-aktiivisuus). Aikuisväestön osalta suositusten mukaan liikkuvien määrän tulkinnassa on käytetty UKK-instituutin liikuntapiirakan mukaista liikunnan määrää. Tiedot perustuvat FinTerveys 2017 -tutkimukseen (suosituksen mukaisesti kestävyysliikuntaa ja lihaskuntoharjoittelua harrastavat). V.2020: 9—15 -vuotiaiden tulokset perustuvat Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa 2018 -tutkimukseen (itsearvioitu liikunta-aktiivisuus). Aikuisten tulokset perustuvat FinTerveys 2017 -tutkimukseen (suosituksen mukaisesti kestävyysliikuntaa ja lihaskuntoharjoittelua harrastavat).

⁴⁾ Puolustusvoimat. Varusmiespalveluksen aloittavien miesten fyysisen toimintakyvyn tilastot 1975—2020.

(30.) *Avustukset Liikkuva -ohjelmiin* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2021 II lisätalousarvio	18 500 000
2021 talousarvio	5 000 000
2020 tilinpäätös	34 415 000

50. *Rahapeli-toiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 99 817 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatukseen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston menoihin

7) enintään 320 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin

8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

9) Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen

10) enintään 18 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

11) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Kohtien 3) ja 7) määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdan 7) määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen. Ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain mukainen eläkkeen suuruus on 1 383,20 euroa kuukaudessa.

Kohdassa 10) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (liikuntapaikkarakentamisen avustamiseen)</i>	22 997 000
<i>Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen</i>	60 630 000
Liikunnan kansalaistoimintaan	42 000 000
Huippu-urheiluun	12 400 000
Liikunnan ja urheilun suurtapahtumiin	1 600 000
Liikunnan ja urheilun eettiseen toimintaan	4 400 000
Kansainväliseen yhteistyöhön	230 000
<i>Koko väestön liikunnan edistäminen</i>	5 790 000
<i>Liikunnan osaaminen ja tietopohja</i>	10 400 000
Liikunnan koulutuskeskuksille	872 000
Liikuntatieteeseen ja tutkimuksiin	3 480 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöille sekä koulutustoimintaan	4 320 000
Liikunnan aluehallinnon toimintaan	500 000
Valtion liikuntaneuvoston toimintaan	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	748 000
Yhteensä	99 817 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-9 127
Yhteensä	-9 127

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 99 % siirtomenoihin ja 1 % kulutusmenoihin.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	99 817 000
2021 III lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	108 944 000
2020 tilinpäätös	100 210 894

52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille sekä rahoitus liikuntatieteellisten hankkeiden arviointikustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin sekä enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kunnan liikuntatoiminnan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin	80 000
Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 616 000
Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille	17 071 000
Yhteensä	36 767 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 88,36 euroa ja arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 94,11 euroa opiskelijavuorokautta kohden.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuus ja erät avustukset (siirto momentille 29.90.50)	-2 784
Kustannustason tarkistus	-1 192
Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden siirto budjettivaroihin	79
Tasomuutos	-12
Yhteensä	-3 909

Momentin nimike ja määrärahalaji on muutettu.

2022 talousarvio	36 767 000
2021 I lisätalousarvio	1 000 000

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

2021 talousarvio	40 676 000
2020 tilinpäätös	50 802 698

(54.) *Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen* (siirtomääräraha 3 v)

2021 III lisätalousarvio	37 937 000
--------------------------	------------

56. *Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikuntapoliittisen selonteon (VNS 6/2018 vp) toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointiin	500 000
Lajien tehostamistukeen, ml. vammaisurheilu	700 000
Seuratuen nostoon	1 300 000
Urheiluakatemioiden ja valmennuskeskuksille	2 000 000
Yhteensä	4 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-1 700
Yhteensä	-1 700

2022 talousarvio	4 500 000
2021 talousarvio	6 200 000
2020 tilinpäätös	5 300 000

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat,

ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa olevia alle 29-vuotiaita.

Valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020–2023 nuorisopoliittiset tavoitekokonaisuudet ovat:

- Nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen - syrjäytyminen vähenee
- Nuorella on keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen
- Nuori luottaa yhteiskuntaan - yhdenvertaisuus ja turvallisuus vahvistuvat.

Lisäksi ohjelma sisältää kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle sekä nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset ja painopisteet nuorisoalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa
- Nuorten elämänhallintataidot vahvistuvat.

Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet

- Toimeenpannaan nuorisolain (1285/2016) mukaista valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa vuosille 2020–2023
- Tavoiteohjataan nuorisoalan osaamiskeskuksia toimialan kehittämisessä yhdessä sovittujen tehtävien mukaisesti
- Sujuvoitetaan valtionavustusten prosesseja tarkistetun nuorisolain pohjalta ja kehitetään valtionavustusten vaikutusten arviointia osana valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihanketta
- Kehitetään nuorisotoimialan tutkimusta ja tiedontuotantoa nuorisotyön ja nuorisopoliittisen päätöksenteon tueksi. Parannetaan Nuorisotilastot.fi -palvelun tunnettuutta paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan tulosten raportoinnin ja laadun arvioinnin parantamiseksi. Laajennetaan myös palvelun tietopohjaa.
- Varmistetaan valtakunnallisen etsivän nuorisotyön yhteydenottojärjestelmän jalkautuminen
- Edistetään nuorten ja nuorisoalan palautumista koronavirusepidemian kielteisistä vaikutuksista.

Nuorisotyön tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
10–29 -vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastaavassa (Vapaa-aikatutkimus), %	56	53	54
15–29 -vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri), %	75	83	83

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2022 arvio
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri), %	85	90	90
Yläkouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveystutkimus/THL), %	9	9	9
15—29 -vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri), %	39	35	35
15—29 -vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri), %	10	10	10
15—29 -vuotiaat, jotka suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisesti (Nuorisobarometri), %	79	79	75
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	32 800	43 700	40 000

50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 934 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisotaloille ja osaamiskeskuksille sekä nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen
- 2) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontatyön, digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 3) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisotaloalan yhteistyöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen sekä EU:n ja kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 4) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen ja kulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen
- 5) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen
- 6) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen ja arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen
- 7) valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen
- 8) alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen, nuorisotilastot.fi -palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 9) enintään 7 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 9) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Nuorten aktiivinen kansalaisuus</i>	
Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	18 240 000
Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	950 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>	
Nuorten sosiaalinen vahvistaminen	800 000
<i>Nuorten kasvu- ja elinolot, paikallinen ja alueellinen nuorisotyö</i>	
Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti	1 470 000
<i>Nuorisotyön ja -politiikan kehittäminen</i>	
Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö	9 524 000
Nuorisokeskukset	4 950 000
Yhteensä	35 934 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rahapelitoiminnan tuottoarvion muutos	-3 286
Yhteensä	-3 286

Momentin määrärahoista arvioidaan käytettävän 97 % siirtomenoihin ja 3 % kulutusmenoihin.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	35 934 000
2021 talousarvio	39 220 000
2020 tilinpäätös	36 273 490

51. Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 38 923 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen
- 2) etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä etsivän nuorisotyön yhteydenottojärjestelmän ylläpitoon
- 3) EU:n nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 4) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisiin kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin.

Kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Työpajatoiminnan tukemiseen	16 300 000
Etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä EU:n Nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen	14 875 000
Valtionosuudet kuntien nuorisotyöhön	7 748 000
Yhteensä	38 923 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuntien nuorisotyön valtionosuus (siirto momentilta 29.91.52)	7 748
Tasomuutos	-937
Yhteensä	6 811

Momentin nimike on muutettu.

2022 talousarvio	38 923 000
2021 talousarvio	32 112 000
2020 tilinpäätös	37 013 000

52. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen
- 2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaiden kulttuuri- ja kielipesätoiminta	1 150 000
Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen	500 000
Yhteensä	1 650 000

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

Saamelaisalueen ulkopuolella tapahtuvan kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen osoitetaan lisäksi 250 000 euroa momentilta 29.91.50.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertamenojen poisto	-300
Kuntien nuorisotyön valtionosuus (siirto momentille 29.91.51)	-7 821
Yhteensä	-8 121

Momentin nimike on muutettu.

2022 talousarvio	1 650 000
2021 I lisätalousarvio	1 500 000
2021 talousarvio	9 771 000
2020 tilinpäätös	21 970 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

70. Opintotukitoiminnan tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 28 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Tulojen arvioitu kertymä (euroa)

Vuonna 2022 maksettujen takausvastuiden lyhennykset	2 100 000
Takausvastuusaatavien lisäys	21 700 000
Korkotulot	4 200 000
Yhteensä	28 000 000
2022 talousarvio	28 000 000
2021 talousarvio	20 000 000
2020 tilinpäätös	28 230 563

88. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahapelitoiminnan tuotoista

Momentille arvioidaan kertyvän 361 590 000 euroa.

Jakamattomat voittovarot kohdennetaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Tuloista 359 340 000 euroa on arpajaislain mukaisia Veikkaus Oy:n tuottoja ja 2 250 000 euroa rahapelitoiminnan jakamattomia voittovaroja. Tuloja vastaavasti momenteilta 29.40.53, 29.80.52, 29.90.50 ja 29.91.50 myönnetään määrärahoja urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteiden, taiteiden ja nuorisotyön edistämiseen.

Tuloarvion mitoituksessa on otettu huomioon Veikkaus Oy:n tuottoennusteen muutos ja arpajaisveron alentaminen vuodelle 2022.

2022 talousarvio	361 590 000
2021 talousarvio	414 700 000
2020 tilinpäätös	385 900 000

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 71 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentille kertyvät tulot ovat hallinnonalan sellaisia tuloja, joita ei ole budjetoitu muille momenteille.

2022 talousarvio	71 000 000
2021 III lisätalousarvio	200 000

Talousarvioesitys 2022, Ministeriön ehdotus

2021 talousarvio	4 000 000
2020 tilinpäätös	44 149 840